

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500

Vol. LXXIV Kaina 25 c.

PIRMADIENIS — MONDAY, RUGPIJTIS — AUGUST 11, 1980

NR. 187

LKB KRONIKA NR. 42

KRATOS IR TARDYMAI

(Tęsinys)

Tardytojas Jucys nepasitenkino išskirti Sereikaitės kambarį, bet susiradęs raktą, įsiveržė į Jadvygos Stanelytės kambarį (kuris tuo metu namuose nebuvo) ir smulkiai jį išskirti pasiimdams jos darbo knygutę, diplomą, nemažą religinių knygų, užrašų knygutę su adresais, fotografijas ir fotonegatyvus. Taip pat pasisavino ir bedievių išniekinto kryžiaus liekanas, kurias J. Stanelytė buvo įsidėjusi į celofaninį maišelį ir užrašiusi kryžiaus išniekinimo datą.

Kratos metu pareigūnai išlaužė gyd. Sereikaitės sandėlio duris ir čia padarė kratą. Iš sandėlio paėmė keletą daiktų, kurių tarpe buvo senas radijo imtuvas. Pareigūnai greit sufantazavo, kad čia atseit yra radijo siųstuvas ir juo perduodamos žinios į Romą.

1980 m. sausio mėn. 4 d. į Vilniaus saugumą tardymui buvo iškviesta Vitalija Žvikaitė. Tardė vyr. tardytojas Pilelis ir Rukšėnas. Buvo klausinėjama, ar turi ryši su kauniečiais: Butkevičium, Andriukaičiu; vilniečiais: Patacku, Matuliu ir kt. Saugumiečiai teiravosi, kaip į "Aušrą" pateko straipsnis, kurio rankraštis buvo iš jos paimtas kratos metu. Tardytojas Rukšėnas apgailestavo, kad tardymas vyksta ne prieš 30 metų, nes tada niekas "nesiterliotų" ir nereikėtų rankioti įrodymų. Žvikaitė buvo pažadėta, kad tardymams bus kviečiama ir ateityje.

1979. XII. 24 ir Naujų Metų dieną į Vilniaus KGB buvo iškviestas "pokalbiui" Algis Potas. Tardytojai Pilelis ir Rukšėnas, kurie šį kartą vaidino tautos "tėvelio" rolę, reikalavo raštiškai pažadėti neprisiidėti prie pogrindžio spaudos, nekritikuoti valdžios, būti lojalii. Patackas tokio pasižadėjimo neparašė.

Rugsėjo mėn. saugume buvo tardomas vilnietis Juozas Prapietas.

Danutė Keršūtė po 1979 m. lapkričio 24 d. kratos, kurios metu buvo rasta daug pogrindžio leidinių, gruodžio 29 d. "už amoralių elgesį" buvo atleista iš darbo (dirbo Kultūros Ministerijoje). Saugumiečiai Danutę Keršūtę ir toliau tebeterrorizuoja.

Šiauliai. 1980 m. pradžioje Šiauliuose buvo tardomi žmonės, dalyvavę maldingoje kelionėje į Šiluvą. Pavyzdžiui, pas Bronių Krumelį prisitardė saugumietis ir kamantinėjo jo sūnų, kodėl jis važiuoja į Šiluvą, ką savo mašinoje vežęs, kas maldingą kelionę organizavęs ir kt.

Kaunas. 1979 m. lapkričio 24 d. apie 13 val. KGB pareigūnai atvažiavo į Žemės Ukio akademiją, ieškodami dėsytiojo Aleksandro Zarskaus, gyvenančio Taoriškės. Neradę dėsytiojo akademijoje, saugumiečiai nuvyko į jo namus ir iš ten nusivėžė į Kauną. Tardymas tęsėsi iki 18 val. Po to atsivėžė vėl į namus ir apie 19 val. pradėjo kratą, užsitęsusi iki 22 val. Kratą pravėdė saugumietis Gavenas, mjr. Markevičius pavedimu. Kvietiniai dalyvavo Žemės Ukio akademijos dėsytiojai — Vytautas Damulevičius ir Algirdas Raila, kurie padėjo daryti kratą ir budojo, kad Zarskai tarpusavyje nesikalbėtų. Nors kratos orderis buvo išrašytas tik Aleksandro Zarskaus vardu, tačiau pas senuosius Zarskus dar kruopščiau buvo viskas verčiama aukštyn kojomis. Saugumiečiai kažko ieškojo šiauduose, miltuose, kiaušinių loviuose, šaldytuve ir net... suns budoje. Kruopščios pastangos davė mažą vaisių — saugumiečių dėmesį atkreipė tik viena smulkiai suvarkyta dėžė, kurią išsimatavo ir išsivėžė. Padarę kratą, saugumiečiai primygtinai reikalavo, kad šeimininkai atiduotų, neva, kažkur paslėptą popierių.

(Pabaiga)

Šveicarų laikraštis: baltų tragedija

Praėjus keturiadesimties metų sukakčiai nuo trijų Pabaltijos valstybių — Lietuvos, Latvijos ir Estijos — prievartinio įjungimo į Sovietų Sąjungą, kuris buvo įvykdytas prieš tų tautų valią pagal sovietų ir nacių slapčius susitarimus, šveicarų spaudoje vis dažniau pasirodo straipsniai apie Pabaltijos kraštus ir jų skaudų likimą svetimoje priepaudoje. Vieną tokių straipsnių atspausdino laikraštis "Vaterland", antrašte "Baltai — tragedija Europos pakraštyje". Straipsnyje apžvelgiama Pabaltijos tautų istorija amžių bėgyje iki dabartinių laikų įvykių, iškeliant lietuvių, latvių ir estų nenugalimą troškimą gyventi laisvu gyvenimu. Po ilgos Rusijos carų priepaudos, rašo šveicarų laikraštis, trys Pabaltijos tautos, atkūrusios savo nepriklausomybę, akivaizdžiai parodė pasauliui savo politinį ir kultūrinį subrandimą, atsiekdamos nuostabių laimėjimų visose gyvenimo srityse. Laikraštis šia proga primena kultūrinis mainus tarp nepriklausomos Lietuvos ir Šveicarijos: nemažai lietuvių jaunimo

vyko studijoms į Šveicariją, kuria lietuvių laikė tikros demokratijos pavyzdžiu. Keli šveicarai, jų tarpe laikraštis primena profesorių Juozą Eretą, Lietuvoje įkopusį atsakingas pareigas, pamildami šį kraštą kaip savo antrąją tėvynę. Prof. Eretas pažymi laikraštis, drauge su lietuvišiais skaudžiai pergyveno Lietuvos tragediją ir dabar nenuilstamai sielojasi jos reikalais, išskeldamas aikštėn lietuvių ir kitų Pabaltijos tautų priepaudo. Šveicarų laikraštis "Vaterland" plačiau aprašo dabartines sunkias sąlygas Pabaltijos kraštuose, juose vykdomą rusinimą, drauge išskeldamas pabaltiečių drąsias ir ryžtingas pastangas, siekiant apsaugoti savo tauti nei tapatybę ir pagrindines tautos ir žmogaus laisves, kurių ilgąs yra smarkiai jaučiamas visose trijuose Pabaltijos kraštuose.

Paryžiuje įvyko JAV-Sovietų Sąjungos delegacijų pasitarimas apie jautų prekybą. Susitarimas leidžia sovietams pirkti Amerikoje iki 8 mil. tonų jautų. Sutartis baigiasi ateinančių metų rugsėjo 30 d.

Detroitie trečiadienį Chryslerio Corp. išleido pirmąjį savo "K" modelio automobilį. Nuotraukoje bendrovės pirm. Lee Iacocca apžiūri pirmą mašiną. Tai priekiniai ratai varomas, keturių cilindrių automobilis, kuris su galiniu varikliu miesto judėjime padarys 25 mylias, o greitkelio juose — daug daugiau. Modelis yra dvimėdė trumpesnis ir 1,000 svarų lengvesnis už buvusius mažus bendrovės modelius. Nuo šio modelio pasisekimo priklausys bendrovės ateitis, pareiškė pirmininkas.

Kinija ruošiasi liaudies kongresui

Valdžion ateina jaunesni žmonės

Pekinas. — Užsienio stebėtojai nekantriai laukia Kinijos liaudies kongreso, kuris turi įvykti šio mėnesio gale. Visi ženkliai rodo, kad kinų komunistų partijoje toliau vyksta tyli kova tarp vicepremjero Dengo šalininkų, kurie siekia valstybės modernizavimo ir pragmatiskų reformų, atsakydami partijos vadovybei vieno žmogaus diktatūros, kurią įvedė mirties partijos pirmininkas Mao Tse Tungas, palikęs Hua Guofengą.

Pasiruošimai nacionaliniam liaudies kongresui, teoriniam aukščiausiam Kinijos organui, jau vyksta seniai. Prieš savaitę nuo Didžiosios Liaudies salės septyni dingo keturi dideli Mao Tse Tungo portretai. Darbininkai rengiasi pašalinti juos portretų ir nuo Kinijos ir partijos istorinio muziejaus. Naujieji partijos vadai sistemtiškai griauja Mao asmeninio kulto likučius. Šioje kampanijoje pavojus gresia ir Mao ipėdiniui, partijos pirmininkui ir vyriausybės premjerui Hua Guofengui. Vyriausybė jau paskelbė, kad po liaudies kongreso Hua liks tik partijos pirmininku, atsakydamas premjero titulu. Bijoma, kad po šio žingsnio naujieji partijos vadai pamažu sumažins ir pirmininko galią. Premjerui numatyta 61 metų Zho Ziyang, kuris yra parinktas šiai vietai vyresniojo vicepremjero Dengo. Jie abu buvo pasmerkti ir pažeminti Mao paskelbtos "kultūrinės revoliucijos" dienomis.

Tame pačiame kongrese iš pareigų nutarė pasitraukti 76 metų Dengas. Kartu su juo iš valdžios turės pasitraukti keturi kiti vicepremierai: Xu — 78 m., Li — 73 m., Chen — 75 m. ir Wang — 71.

Stebėtojai neabejoja, kad šie svarbūs pakeitimai vyriausioje Kinijos valdžioje yra planuoti ir reiziuoti Dengo ir jo parinktu naujų partijos veikėjų. Jie kalba net apie savivaldybių ir apygardų rinkimus. Tas nereikšmingas, kad Kinija žengia į demokratine sistemą. Visi kandidatai bus tik komunistai, tačiau tokiu keliu partija tikisi susilaukti jaunesnių vadų, naujų talentų valstybės biurokratijai.

Pamažu griudami Mao asmenybės kultą, naujieji vadai, vadovaujami Dengo, gėna ir Hua Guofengo galios pagrindus. Kai jis, Mao paskirtas, atėjo valdžion, partija jam pavedė garbingą darbą — redaguoti Mao Tse Tungo paliktus raštus. Buvo išleisti penki tomai, ruošiamas ir šeštas, tačiau pats Hua buvo priverstas paaušinti, užsimena, jog ta išgarsinta gauja buvo ne "keturi", bet "penki". Penktasis buvęs Hua.

Saudi Arabija grasina boikotu

New Yorkas. — Saudi Arabijos radijas pagrasino, kad jei Jungtinės Tautos nepasmerks Izraelio už formalų Rytinės Jeruzalės prisijungimą, prasidės naftos sankcijos ir net gali kilti karas. Arabai spaudžia JAV vyriausybę nevetuoti Saugumo Tarybos rezoliucijos Jeruzalės klausimu. Arabams palanki rezoliucija sustiprintų taiką ir suilaikytų Izraelį nuo tolimesnių nuotykių ieškojimo, pareiškė Saudi Arabija.

Buvęs Izraelio užsienio reikalų ministeris Moshe Dayanas pareiškė, jog Begin vyriausybės elgesys suranda Izraeliui vis daugiau priešių ir gali priversti prie Izraelio valstybės žlugimo, jo politinės, ekonominės ir karinės nepriklausomybės panaikinimo. Jis nurodė, kad neseniai Jungtinių Tautų konferencija sulaukė zionizmo su rasišmu. Prieš Izraelį pasisakė ir Bendroji Europos rinkla. Dayanas pasakė, kad formalus Jeruzalės įstatymas visiškai nebuvo reikalingas, tik davė arabams ir kitiems Izraelio priešinams į rankas naują ginklą.

Rytų Vokietijos teismas nuteisė Klaus Schuett kalėti iki gyvos galvos už šnipinėjimą Vakarų Vokietijai.

TRUMPAI IŠ VISUR

NASA (National Aeronautics and Space Administration) pasiuntė radijo signalą į erdvę laivą "Viking I", kuris skrieja Marso planetos orbitoje. Signalas sustabdė erdvėlaivio radijo veikimą. Erdvėlaivis ketveris metus siuntė žinias apie Marsą, tačiau išsibaigė laivo kontrolavimo dujos ir jo darbas baigtas. Dabar keliolika metų erdvėlaivis vartysis ir pamažu kris žemyn, kol sudužs Marso paviršiuje.

Karinis Turkijos teismas baigė ilgai trukusią bylą, kurioje apie 800 dešiniųjų organizacijų narių buvo kaltinami politinių priešų žudymu 1978 metų riaušies. Mirties bausmė gavo 22, kalėjimo iki gyvos galvos — 14 ir 304 nubausti kalėti nuo 6 iki 24 metų. Dar 411 buvo išteisinti.

Kubos sostinėje, JAV diplomatinėje atstovybėje buvo prisiglaudę keli šimtai kubiečių. Praėjusią savaitę 83 pasidavę policijai ir buvo nežinia kur išvežti. Atstovybėje liko 204 kubiečiai, laukdami leidimo išvažiuoti iš Kubos.

Pietų Afrikos premjeras Botha pareiškė juodųjų dvasiškių susirinkime, kad jo vyriausybė nesutiks perduoti valdžią juodųjų daugumai ir, jei reikės, kovos prieš tokią idėją.

Angoloje buvo įvykdyta mirties bausmė 16-ai angoliečių, kurie vykdė sprogdimus pietinėje šalies dalyje, bendradarbiaudami su Pietų Afrikos vyriausybe.

Karinė Bolivijos vyriausybė įsakė suimti du amerikiečius kunigus ir vieną žurnalistą.

Hurikanas palietė Texas pakraščius

Galveston. — Vienas stipriausių šio šimtmečio hurikanų "Allen", iš Karibų jūros, kur salose užmušė 87 žmones, priartėjo prie Texas pakraščio. Jo sukelti vėjai siekia 170 mylių per valandą greitį. Meksikos pakraščio bangos pakyla iki 20 pėdų. Iš Texas, Louisianos pakraščio evakuoti tūkstančiai žmonių. Vien iš Port Lavaca išvažiuo 14,000. Namų langai apkalti lentomis, laivai ir jachtos iškelti ant sausumos.

Kovoja afganų komunistų grupės

Daug "masės" vadų išvežti "gydyti"

Islamabadas. — Pakistano angli kalba leidžiamas laikraštis paskelbė, kad Afganistano dviejų komunistų grupių kova privėdė prie vyriausybės ir kariuomenės vadų pakeitimo. Visa eilė ministrų ir generolų iššius ti į Sovietų Sąjungą "gydymui". Vienas visų išvykusių bruozas — jie visi priklausė komunistų "masių" frakcijai. Vyriausybė šiuo metu liko tik trys "masių" partijos nariai. Neseniai iš Kabulo išvažiuo svarbiausias "masių" vadas Assakullah Sarwari.

Nesutarimai tarp dviejų komunistinių organizacijų prasidėjo prieš 10 metų, kai abi partijos pogrindyje leido savo žurnalus. Buvo nuomonių, kad masių — Khaliq grupė yra radikalesni komunistai už "vėliavos-parchamit" grupę, kuri daugiau buvo laikoma socialdemokratinė partija. Khaliq grupė palaikė artimus ryšius su Irano pogrindyje veikusia Tudeh-komunistų partija. Khaliq partijos veikla buvo ypatingai stipri Afganistano armijoje, kur iki šio laiko aukštieji karininkai buvo tos grupės rėmėjai. Neseniai įvykė neramumai 14-toje kariuomenės divizijoje irgi buvo vadovaujami Khaliq grupės karininkų. Daug jų, sovietams pradėjus įvesti tvarką, pabėgo su visais kareiviais.

Panašūs Khaliq vadovaujami neramumai įvyko ir Pol į Charkiv tvirtovėje stovinėjoje šarvuotųjų brigadoje, kurios karininkų daugumas irgi buvo Khaliq nariai. Tapat pati brigada daugiausia prisidėjo prie Mohammado Daudo "kapitalistinės" vyriausybės nuvertimo 1978 m. balandžio mėn. Pirmieji Afganistano revoliucijos vadai buvo Khaliq grupės vadai — Tarakis ir po jo buvęs Aminas. Jiems Afganistaną valdant, "vėliavos" grupės veikėjai buvo išsiųsti į užsienį, kur gyveno ir dabartinis prezidentas Karmalas, at-

vežtas sovietų kariuomenės nugalėtojas Aminą. Nuo to laiko abiejų grupių ideologiniai skirtumai, jei tokių ir buvo, virto keršto ir baimės kurtumais. Kabule beveik kas naktį nužudomas vienos ar kitos grupės veikėjas. Tų dviejų kairiųjų partijų taika yra nebeįmanoma. "Masistai" su pranta, kad "vėliavininkai", rašė proga, juos žudys.

Sovietų remiamas Babrak Karmal bando įtraukti į revoliucinę vyriausybę nepartinus, net ir ne kairiuosius asmenis. Tuo jis siekia praplėsti vyriausybės bazę. Vis daugiau žemesnio rango "masininkų" prisijungia prie ideologiniai visai svetimų musulmonų laisvės kovotojų, su kuriais juos jungia tik neapykanta Karmalui ir jo rėmėjams — okupantams rusams.

Iranas "eksportuoja" savo revoliuciją

Washingtonas. — Irano vyriausybės kurtumai, iraniečiai Londone, Washingtone, Romoje surengė demonstracijas, protestuodami prieš Vakarų vyriausybės ir išreikdami paramą ajatolos Khomeinio revoliucijai. Italijoje policija suėmė 25 iraniečius. Londone 68 suimti tęsia bado streiką, norėdami mirti ir tapti kankiniais.

Washingtono policija patyrė, kad Amerikoje esą Irano revoliucionierių planuoja nužudyti apie 90 savo priešų. Atidžiai sekami iraniečių ryšiai su Amerikos judaisiais musulmonais, kurių trys buvo suimti penktadienio demonstracijose. Kaip žinoma, Laivojo Irano organizacijos vadas Tabatabai buvo nužudytas juodų amerikiečių.

Irane pagaliau paskirtas vyriausybės premj. Mohammed Ali Rajai. Pirmoje po revoliucijos vyriausybėje, kuriai vadovavo Bazarganas, Rajai buvo švietimo ministras. Jis laikomas radikaliu fundamentalistu, nemažai fanatiku.

Teherane ajatola Khomeini paskelbė Jeruzalės dieną ir įsakė savo rėmėjams protestuoti prieš Izraelį, kuris formaliai paskelbė abi Jeruzalės dalis savo sostine. Irano ambasadorius Maskvoje pareiškė protestą sovietų vyriausybei ir pagrasino nutraukti ryšius, nes sovietai siunčia ginklus nedraugiškam Irakui. Kaip žinoma, Irakas 1972 m. pasirašė su Sovietų Sąjunga draugiškumo ir bendradarbiavimo sutartį.

Paryžiuje buvęs paskutinis šacho paskirtas premjeras Bachtaras paskelbė sudaręs organizaciją, kurios uždavinys nuversti Khomeinio valdžią Teherane. Bachtaras kvietė viso pasaulio iraniečius prisidėti prie šio tikslo.

KALENDORIUS

Rugpjūčio 11 d.: Tiburtas. Klara, Putvinas, Porutė. Rugpjūčio 12 d.: Gracilijus, Hilarija, Danguolis, Laimė. Saulė teka 5:52, leidžiasi 7:59

ORAS

Debesuota, su pragiedruliais, gali lyti, temperatūra dieną 85 l., naktį 70 l.

LIETUVIAI CALIFORNIJOJ

TAUTYBIŲ ATSTOVŲ KONFERENCIJA

Liepos 9 dieną San Francisco miesto, Pasaulio Reikalų Centre, įvyko įvairių tautybių atstovų susirinkimas išlaikyti pranešimų ir išgirsti pageidavimų dėl būsimos Madrido konferencijos, kurioje bus aptariami Helsinkio susitarimų vykdymas. JAV delegacijos vadovai dr. Max Kampelman ir Griffin Bell pravedė diskusijas. Iš lietuvių susirinkime dalyvavo S. Francisco LB apylinkės valdybos atstovė Aldona Vasaitytė Sehgal ir Felicija Prekerytė-Brown.

Dr. Kampelman trumpai apžvelgė svarbiausius Helsinkio susitarimų klausimus. Jis pabrėžė, kad Sov. Sąjunga Helsinkyje gavo ko siekė: įteisinti savo teritorinių laimėjimų antrojo pasaulinio karo pabaigą. Nors teisiškai „de jure“ Helsinkio susitarimai nepatvirtina Lietuvos, Latvijos, Estijos ir kitų kraštų prijungimo į Sov. Sąjungą, bet bendrai kalbant „de facto“ čia pripažįstama dabartinė Europos sienų „nepažeidžiamumas“ tuo pasakant Rusijai, kad nuo šiol tas klausimas yra tapęs akademišku. Helsinkio susitarimai užtikrina visų Europos valstybių dabartinių sienų neliečiamybę, ir bet kurie pakeitimai galimi tik taikiai būdu.

Ką gi Vakarų sąjungininkai gavo iš Helsinkio? Tiksliai įsipažinojimą, pažadą, kad žmogaus teisės bus išlaikomos ir pajungtos tarptautinėms diskusijoms. JAV sąjungininkai Europoje yra daugiau susirūpinę savo sienų saugumu, tad jie nelinkę atstumti sovietus dėl žmogaus teisių klausimo. Todėl pirmojo Helsinkio susitarimų apžvalgoje Belgrade 1977 metais tie klausimai buvo tik paliesti, kas įskaidino visas JAV etnines grupes, turinčias ryšius su artimaisiais už geležinės uždangos.

Dr. Kampelman užtikrino, kad šiemet nuolaidų nebus ir kad jis jau įspėjo NATO sąjungininkus, kad jis išskels žmogaus teisių klausimus ne bendrybėmis, bet

sų menko karinio pasirošimo. Tuo laiku, kai mes „detentė“ supratome kaip ginklavimosi lenkinių lėtečių, Sov. Sąjunga sukurė savo militarinę mašiną į žmonijos istorijoje nepalyginamą jėgą. Mūsų Vakarų sąjungininkai yra įbauginami, nors dar nepasirošę kapituluoti Sovietams. Pavyzdžiui, kiekviena NATO valstybė ketina iškelti Afganistano invazijos klausimą. Sakytumėm todėl, kad Afganistanas ne Europoje (taigi neįjungtas į sienų nepažeidžiamumo nuostatus Helsinkio susitarime), ir sąjungininkai jaučiasi galį čia pasireikšti. Bet jie nesijaučia laisvi suerzinti Sovietus dėl Lietuvos, Latvijos ir Estijos.

Dr. Kampelmanas priminė dalyvams, kad vienintelė reali Helsinkio susitarimų nauda yra ta, kad Vakarai gali teisėtai kritikuoti žmogaus teisių pažeidimus ir išryškinti etines problemas kitose valstybėse ir nebūti kaltinamiems kišimusi į kitų valstybių reikalus. Jis pabrėžė, kad dėl visų Helsinkio susitarimo signatarų vieningumo čia nėra prievartos priemonių susitarimams įvykdyti. Taigi Helsinkio susitarimai gali turėti įtakos tik per viešąją nuomonę ir jie nėra forumas, kuriame įvairūs santykiai tarp JAV ir S. S-gos galėtų būti išnarioti.

Tikrai svarbus Dr. Kampelmano patarimas yra žmonėms jungtis ir pareikšti savo rūpesčius mūsų vyriausybei, kad ji žinotų žmonių nuotaikas ir pažiūras, kurios įtaigotų ją panaudoti kitose forumuose, k. a. SALT. „Jūs turite užburti savo rinktuosius atstovus“ — pridūrė kalbėtojas.

Aldona V. Sehgal paklausus, koks veiksmingiausias būdas paspausti mūsų pareigūnus, dr. Kampelman patarė siųsti laiškus ir telegramas visiems įrinktiems valdžios atstovams, kurie dabar ar ateityje gali turėti balsą, sprendžiant Pavergtas Tautos liečiančius klausimus. Labai efektyvu

LOS ANGELES, CALIF.

A. A. VLADAS BAJALIS

Jis mirė birželio m. 20 d. vėžio ligos išvargintas. Palaidotas iš Sv. Kazimiero parapijos kapinėse šalia anksčiau čia palaidotos žmonos Jadvygos, mirusios 1972 m.

Vėlonis buvo gimęs 1898 m. spalio m. 14 d. Butėnų km. Linkuvos vls. Šiaulių apskr. Tad mirė eidamas 82-rus metus amžiaus, nors iš pažiūros atrodė dar nesenas ir tvirtas. Jo gyvenimas nebuvo lengvas ir be rūpesčių, nors niekam nerodė ir buvo visada linksmas, smagus. Tai prigimties ir savitvardos dovana, kuri ne visu turima.

1919 m. vėlonis savanoriu įstojo į Joniškio partizanų batalioną, vadovautą karininko Ste-

A. a. Vladas ir Jadvyga Bajaliai

pulionio, kuris vėliau buvo pripažintas kariuomenės vienetu ir paverstas pulku. Jame būdamas vėlonis dalyvavo kautynėse su bermontininkais, lenkais ir rusais bolševikais. Pasijūmėjo sumanumu, drąsa ir iš eilinio kareivio pasiekė viršūlės rangą.

1924 m. iš kariuomenės pasiluosavo ir tuoj perėjo policijos tarnybon Šiaulių apskr., kur išbuvo iki 1940 m., kai rusai okupavo Lietuvą. Ir policijos tarnyboje vėlonis pasižymėjo sumanumu, nes buvo pasiūstas Policijos mokyklon, kurią pavyzdinčiai baigė.

Šeimos gyvenime vėlonis laikėsi visų pripažintų nuostatų. Ligos ištiktą žmoną Jadvygą rūpestingai slaugė iki jos mirties, o jų vienintelį sūnų Henriką dar Lietuvos nepriklausomybės laikais leido mokytis į technikum mokyklą, kur jis įsigijo ne tik įvairių specialybių, bet ir bendrą išsilavinimą. Todėl nenuostabu, kad Henrikas, atitūkęs nuo kasdienių darbų (dar ne pensininkas) sugebėjo ne tik užrekoruoti lietuvių radijų programas, bet ir jas praveda, kaip programų redaktorius ir pranešėjas.

I a. a. Vlados Bajalio laidotuves prisirinko daug žmonių, kurių ramovėnų, šaulių ir Sv. Vardo draugijos atstovai. Mirusiojo kapą palaimino prelatas J. Celišius. Antrąjį vėlonio žmonai Francis už ligonio slaugymą ligos metu ir sūnui Henrikui su žmona Adele bei vėlonio anūkams į laidotuves atvykusiems iš Arizonos priklausė padėka. A. R.

DVIEJUOSE HORIZONTUOSE

BICIULIŲ AKTORIŲ NAMUOSE

Kiekviena proga apsilankęs Chicagoje, nepamirštu ir Bridgeporto. Viena, ten buvo Chicago lietuvių didžiausias telkinys, panašus į kadaise buvusią pirmąją Amerikos lietuvių sostinę — She-

nandoah, antra ten teko pačiam kelerius metus gyventi, trečia, ten 30 m. gyvena labai artimi ir mie li bičiuliai aktoriai Stasė ir Jonas Kelečiai su sūnumis. Todėl pakliuvęs Chicagoje, jei ne Bridgeporto praieitis prisiminimai pakvėpuoti, tai bent bičiulių Kelečių aplankyti visada skuba. O kokią šiltą širdį abu aktoriai turi.

Bet šių metų liepos pirmomis dienomis netoli nuo Bridgeporto vykusios VI Tautinių šokių šventės kuone išvakarėse su žmona aplankė bičiulius Kelečius, aktorį Joną radome, sakyčiau, ne visu šimtu procentų nelaimingai pasibaigusios nelaimės ištiktą apie ką Washingtonė jau buvo informavęs kitas bičiulis, „Margučio“ radijo programų vedėjas P. Petrutis, atvykęs į sostinę vykusią LB politinę konferenciją.

Radau Joną namuose sofetoje išsitiesusį su sugipsuota koja. Prisiminus jo didybę bei galybę scenoje, jis man atrodė kaip palaužtas aras, žmonos Stasės rūpestingai slaugomas. O kas jį palaužė? Paauklė mergaitė su dviračiu. Jonas daž savo namų pašelmenį Hals tad gatvėje, kopėčias atremęs į šaligatvį. Pravažiuojanti jaunuolė dviračiu trenkė į kopėčias, jos virto ir Jonas su visais dažais keliolika pėdų krito žemyn į cementi-

nį šaligatvį. Laimė išlaikė pusiausvyrą ir krito ne ant galvos ar nugaros, o ant kojų. Išliko gyvas, nesuparalyžuotas, bet gerokai nukentėjo kojos kulkis, kurios gydymo procesas atrodė nebus taip jau trumpas. Ir štai kokią nelaimę kuriam laikui išrikiuotės išmūšė viena iš geriausių šių dienų mūsų aktorių, kuris, kiek girdejav, turi nemažą kvietimų į įvairius lietuvių telkinius pakartoti jo suaktyvinto reitalio, vykusio Chicagoje, programą.

Kaip gaila, kad bičiulis Jonas kuriam laikui liko palaužtas sparnais. Nuodirdžiausi linkėjimai kuo greičiausiai sugyti ir vėl su to kiau pat kurybine jėga karaliauti scenoje.

Besisvečiuojant pas Kelečius pamačiau ir vieną amerikiečių dienraščio ištirauką, kurią prieš kurį laiką „Draugas“ labai kukliai paminėjo. Būtent, vos šių metų pavasarėliui pradėjus švęsti, Bridgeporte pasirodė vieno iš seniausių JAV amerikiečių dienraščių — „The Atlanta Consti-

tution“ reporteris ir su kai kuriais asmenimis pasikalbėjo, ko jie tikisi iš 1980m. Užsuko ir pas aktorius Kelečius. Po kelių dienų dienraštyje pasirodė ir straipsnis su penkių skilčių antrašte bei Stasės ir Jono Kelečių skiltnėmis nuotraukomis. Štai ką Stasė Kelečienė reporteriui (cituoju iš paties dienraščio — VI. R.):

„Amerikiečiai nesupranta, kokią gerovę jie turi savo šalyje. Jiems viskas užtikrinta. Jei amerikiečiai nors vienerius metus pagyventų komunistinėje sistemoje, tada jie visi suprastų, kokią laisvę čia naudojasi: spaudos, žodžio ir viso kito. O dabar amerikiečiai nesupranta, kas yra laisvė“...

Toliau Stasė Kelečienė tęsė: „Rusų invazija Afganistaną prikelė prisiminimus, kaip Lietuva buvo okupuota 1940 metais. Rusai sako, kad Afganistaną jų kariuomenė pakvietė šalies vyriausybę. Bet aš tuo netikiu. Tai nesąmonė! Kai jie kur ateina, tai ir nebešeina“...

Šios citatos rodo, kad tautiškai susipratę mūsų menininkai proga pasitaikius labai taikliai pasitarnauja ir politiniams reikalams, šiuo atveju primenant prieš 40 metų įvykdytą Lietuvos okupaciją. Kažin, ar vienas seniausių JAV amerikiečių dienraščių to tiek reikalauja dažnai primenami?

NAUJA SLUOTA JAUNIMO CENTRE

Iš senojo Bridgeporto 1956 m. rudenį lietuvių veikla pagrįdinau persikėlė į lietuvių jėzuitų pastatytą ir visuomenei, ypač jaunimui, plačiai atidarytą Jaunimo centrą. Tad ir aš iš Bridgeporto sukau tais pačiais keliais, kaip 1955 — 60 m. naujieji pokario ateiviai: iš Chicago vidurtytinės dalies toliau į pietvakarius. Spaudoje ir pareiškimuose vis kalbama, kad lietuvių jėzuitai, 23 m. vadovavę Jaunimo centrui, pavargo, jų jėgos parėję ir todėl JC tvarkyti atidavė visuomenės rinktiems atstovams. Manęs asmeniškai jėzuitų pavargimas kažkaip neįtikina: jei vienas jaunesnų jėzuitų gali atsidaryti meno galeriją Chicago menininkų galerijoje, o kitas prašėsi priimamas vienos lietuviškos gimnazijos direktoriaus pareigoms, tai reikšia, kad dalis jų dar nėra pervaigę ir tiesioginės kunigiškos pareigos jiems nėra pirmieji dalykai. Atsiprašau, gal aš klystu, bet

SOPHIE BARCUS

RADIO ŽEIMOS VALANDOS
Lietuvių kalba: nuo pirmadienio iki penktadienio perduodama nuo 4:00 val. p.p. iki 5:30 val. p.p. per tą pačią stotį. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

Tel. 494-2413
1490 A.M.
7150 S. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

RAKTAS Į NAUJĄJ TESTAMENTĄ

Antanas Rubšys

I-jį dalis. Knygoje 10 skyrių. Naujojo Testamento: Bendrijų ir jos savimone, jos lopšys istorijoje. Senojo Testamento tauta. Izraelis. Krikščionybė. Naujos sandomos Bendrija. Jėzus — Naujojo amžiaus pranašas. Jo darbai. Dievo bendrija visiems. Paulius Apaštaly tarpe. Jo išmintis. Samprata, Dievo tautos samprata.

Išleido KRIKŠČIONIS GYVENIME, 1978. Kietais viršelais, 394 pusl. Kaina su persiuntimu \$8.90. Užsakymus siųsti: DRAUGAS, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629.

“Amber Holidays”

1980 METŲ EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ IS BOSTONO/NEW YORKO

DAR YRA VIETŲ ŠIUOSE GRUPESE:

Rugsėjo 24 d. — \$899.00

Spalio 8 d. — \$879.00

Gruodžio 26 d. — \$779.00

KELIONES Į LIETUVĄ 1981 M. PRASIDEDA KOVO 25 D.

Registracijos Prilaimo Dabar.

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway, P.O. Box 116, So. Boston, Mass. 02127, Tel. 617-268-8764

Istaigai vadovauja Aldona ADOMONIENE ir Albina RUDZIUNIENE.

Norintiems atsikviesti gimines iš Lietuvos atostogoms, tvarkome dokumentus asmeniškai ir paštu.

Prices are based on double occupancy & are subject to changes, & fuel surcharges.

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY
Second class postage paid at Chicago, Ill. Published daily except Sundays, Legal Holidays, days after Christmas and Easter by the Lithuanian Catholic Press Society.
Publication Number (USPS — 161000)

Subscription Rates \$40.00 — Chicago, Cook County, Illinois and Canada. Elsewhere in the U.S.A. \$38.00. Foreign countries \$40.00.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėstį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	1/2 metų	3 mėn.
Chicago ir Cook County	\$40.00	\$22.00	\$15.00
Kanadoje	U.S.A.	40.00	22.00
Užsienyje	40.00	22.00	15.00
Kitur	38.00	20.00	13.00
Savaitinis	25.00	15.00	—

● Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.

● Redakcija dirba kasdien 8:30 — 4:00, šeštadieniais 8:30 — 12:00.

● Redakcija straipsnius taisysovo nuodžiūra. Nesunaudojotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prišunčiamos gavus prašymą.

taip galvoju, kartu įsitikinęs, kad kol JC ūkio reikalų tvarkytoju bus Antanas Vaičaitis, JC išsilauks ir gyvuos. Juoba labai malonių išpūdį man paliko ir JC valdybos pirmininkė I. Kraučeliūnienė su kai kuriais savo talkininkais. Pirmosiomis liepos dienomis, kai iki vidurnakčio JC būdavo pilnutėlis jaunimo ir kitų, ji taip sąžiningai sėdėdavo prie staliuko,

telkdamą naujus JC narius ir aukotojus. Kiekvieną dieną, besilaukdamas JC, aš ją vis matydavau besirūpinančių šių dabar visuomeninių tapusių rūmų reikalais. Jei jos energija ateityje ne išseks, jos vardas įsikrūšis šalia didžiųjų JC švyturėlių: kunigų (Nukelta į 4 psl.)

Advokatų Draugija

VALDEMARAS BYLAITIS

IR

VINCAS BRIZGYS

Tiesių daktarai

2458 W. 69th Street, Chicago, IL

Visi tel. 778-8000

Valandos pagal susitarimą

DR. ŽIBUTE ZAPARACKAS

Telef. — 337-1235

AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA

Ofisai:

700 North Michigan, Suite 409

Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS

Akušerija ir moterų ligos

Ginekologinė Chirurgija

6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building), Tel. LU 5-6446

Jei neatsiliepiu, skambinti 374-8004

Priima ligonius pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233

DR. PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2434 West 71st Street

Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 1:00 - 5:00

val. popiet. treč. ir šešt. tik susitarus

Dr. Ant. Rudoko kabinetą perėmė

DR. EDMUND E. CIARA

OPTOMETRISTAS

2709 West 51st Street

Tel. — GR 6-2400

Val. pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1:40

7:9: antrad. ir penkt. 10:4: šeštad. 10:3 val.

Ofs. tel. 735-4477; Rez. 246-2839

DR. E. DECKYS

GYDYTOJA IR CHIRURGE

Specialybė — Nervų ir Emocinės ligos

CRAWFORD MEDICAL BUILDING

6449 So. Pulaski Road

Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Tel. — BE 3-5893

Specialybė Akių ligos

3907 West 103rd Street

Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. — 582-0221

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS

JOKSA

VAIKŲ LIGOS

6441 S. Pulaski Rd.

Valandos pagal susitarimą

Ofs. PO 7-6000, Rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3844 West 63rd Street

Valandos pagal susitarimą

6132 S. Kedzie Ave. Chicago

WA 5-2670 arba 489-4441

DR. K. A. JUCAS

ODOS LIGOS

KOSMETINĖ CHIRURGIJA

Valandos pagal susitarimą

Istaigos ir buto tel. 652-1381

DR. FERD. VYT. KAUNAS

Gydytojas ir Chirurgas

DIPLOMAT. AMERICAN BOARD OF FAMILY PRACTICE

1407 So. 49th Court, Cicero, Ill.

Kasdien 10-12 ir 4-7 iškviesti. ir šet.

DR. IRENA KYRAS

DANTŲ GYDYTOJA

2659 W. 59 St., Chicago

476-2112

Val. pagal susitarimą. Pirm., antr., treč.

ketv. 10 iki 6 val. Šeštad. 10 iki 1 val.

Tel. ofiso ir buto: Olympic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1443 So. 50th Ave., Cicero

Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. išskyrus

treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

Tel. REliance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK

Lietuvės gydytojas

3925 West 59th Street

Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 12-4

val. popiet. ir 6-8 val. vak. Treč. ir šešt.

uždaryta.

DR. IRENA KURAS

GYDYTOJA IR CHIRURGE

KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS

SPECIALISTE

MEDICAL BUILDING

3200 W. 81st Street

Val.: Kasdien nuo 10 v. ryto iki 1 v. p.p.

Ofiso tel. RE 7-1168; rezid. 239-2919

Ofs. HE 4-1818; Rez. PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Specialybė vidaus ligos

2454 West 71st Street

(71-mos ir Campbell Ave. kampas)

Val.: pirm., antr., ketv. ir penktad. 10-12

3 iki 7 v. p. p. Tik susitarus.

DR. ROMAS PETKUS

AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA

Ofisai:

111 NO. WABASH AVE.

4200 NO. CENTRAL AVE.

Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS

(Kalba lietuviškai)

OPTOMETRISTAS

Tikrina akis. Pritaiko akinius ir

"Contact lenses"

2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149

PABALTIJO REIKALAI

Kiekviena valstybė turi savo bėdų ir rūpesčių, todėl kitų kraštų reikalais per daug nesisieja. Bet yra ir kitų priežasčių, kodėl Vakarų kraštų spauda, palyginti, nedaug terašo apie Lietuvą, Latviją, Estiją. Atsakymas į šį klausimą gali būti labai trumpas: bijo Sovietų...

Vakarų Vokietija, Prancūzija, Anglija, Italija sėkmingai prekiauja su Sovietų Sąjunga, jiems parduoda savo mašiną, įrengimus, stato fabrikus, įmones, iš Sovietų valstybių gauna įvairias žaliavas, jų tarpe naftos produktus, dujas, spalvotus metalus, kurie labai reikalingi vakariečių pramonei. Sovietai — geras vakariečių prekybinis partneris, klientas, o kiekvienas pramonininkas bei prekybininkas stengiasi savo kliento neerzinti ir gerai su juo sugyventi. Antra vertus, prisibijo ir kariškai stiprios meškos. Einama šūkiu „geriau jos neerzinti“. O Sovietų puolimo Vakarų Europos kraštai bijo daugiau kaip Amerika. Ir ne nuostabu, galimo rusų puolimo atveju greičiausia Vakarų kraštai pajustų jų pirmąjį smūgį.

Hoepker nušviečia Pabaltijo tautų istoriją ir 1940 metų politinių užkulisų veiklą. Jis ten rašo: „Jei paliečiamas Pabaltijo valstybių išlaisvinimo klausimas, tai Vakarų valstybių tarpe ir ypač Jungtinių Tautų organizacijoje reiškiasi tik nesmagus tylėjimas. Kalbama apie nepriklausomybę bei savarankiškumą Afrikoje, Pietų Amerikoje, daug šnekama apie žmogaus teises, bet viešpatauja tylą, kai reikia išsitariti apie likimą trijų Europos tautų prie Baltijos jūros, kurias yra palietęs žiaurus likimas“.

Prisimenant birželio 14 d. 1940 metų įvykius, dr. W. Goerlitz „Die Welt“ (1980.VI.14) rašė: „Mažųjų Pabaltijo tautų tragedija. Prieš 40 metų Stalinas įsakė raudonajai armijai žygiuoti į Lietuvą, Estiją ir Latviją“. Tuometinė invazija prisimena ir „Scharzwälder Bote“, „Darmstaetter Echo“, „Glocke“ (1980.VI.14), „Luebecker Nachrichten“, „Osnabruecker Tageblatt“ (1980.VI.15).

Į Latvijos, Estijos ir ypač Lietuvos padėtį rimtą dėmesį atkreipė ir Vak. Vokietijos Krikščionių dem. partijos lyderio, kandidato į kanclerius laikraštis „Beyernkurier“. Ten kovo 22 d. buvo iškeltas religijos varžymas Sovietų okupuotose kraštuose, birželio 28 d. paskelbtas rašinys antrašte „Užpuolimas prieš 40 metų“, liepos 5 d. — „Žodžiai ir tikrovė — žmogaus teisės Rytuose“. Nurodyta, kad persekiojami Pabaltijo valstybėse nukreipti prieš tuos, kurie protestuoja prieš olimpinis žaidimus Estijoje ir prieš Sovietų įsiveržimą į Afganistaną.

„General Anzeiger“ (1980.VI.28) rašė, kaip Molotovas (J. Ribentropo vardo nemini) įjungė Estiją, Latviją ir Lietuvą į Sovietų Sąjungą. Pabaltijo valstybės dėmesį skyrė ir Šveicarijos Lugane leidžiamas laikraštis „Vaterland“ (1980.III.1). Laikraščio bendradarbis E. Eichmann. Leutenegger pateikė Pabaltijo tautų istorijos bruožus, išskėlė jų gyvenimo suklestėjimą nepriklausomybės metais, brutalią Sovietų invaziją, disidentų veiklą. Ta pačia proga buvo autorės ir kitų paruošta radijo programa ta pačia tema.

Italų spaudoje dažnai prisimenama okupuotosios Lietuvos reikalas, šiam reikalui panaudodama prel. V. Mincevičiaus gražiai redaguotus Eltos biuletenius italų kalba.

Užsklandai. Vokiečių autorius Egon Laurens yra išleides politinių anekdotų (senų ir naujų) rinkinį. Štai vienas jų.

Sovietų diktatorius L. Brežnevas po mirties pateko į pragarą. Ten jis sutiko paskutinį Rusijos „karališkąjį“ diktatorių carą Nikolajų II-jį. Caras labai norėjęs žinoti, kas šiuo metu darosi Rusijoje, ir klausė: ar ji tebėra didelė valstybė, ar laiko didžiulę kariuomenę, ar Rusijos sienos tebeinauamos nuo Baltijos jūros ligi Pacifiko ir pagaliau, ar rusų tauta vis dar geria 38 laipsnių stiprumo vėdą. Brežnevas į visus caro klausimus atsakė „da“ (taip), tik kas liečia paskutinį, pasididžiudamas pridėjęs: „Dabar Rusijoje vėdą jau 40 laipsnių stiprumo“. Tai išgirdęs caras Nikolajus pasakė: „Sakyk, drauge, ar dėl menko poros laipsnių skirtumo buvo verta kelti revoliuciją ir tiek daug kraujo pralieti?“

b. kv.

KINIJA NAUJAME KELYJE

Su vakariečių pagalba tikisi apsiginkluoti

P. GAUČYS

Nepaisant priešingų spėjimų, šių dienų Kinija yra pasiūlysi sukurti sistemą, kuri piliečiui teiktų šokią tokią globą nuo būsimo tyronų ir paskatintų jį panaudoti savo sugebėjimus ne valstybės ir ne partijos, o savo paties ir šeimos labui. Toji raida vyks palaipsniui, nes ji beveik viską sugriauša, ką velionis Mao Tse Tung buvo sukūręs. Kinijos sumoderninimas yra milžiniškas uždavinys, bet jis kiek lengvėja, nes kinų tauta jau prieš daugelį amžių buvo sukurusi aukšto laipsnio civilizaciją ir kultūrą. Naujieji Kinijos vadai sugrąžino į pareigas senus, patyrusius pareigūnus bei veikėjus, kurie kultūrinės revoliucijos buvo pašalinę ar išstremti. Taip pat buvo išiešinti ir grąžinti į savo darbus tūkstančiai išvaikytų, išstremtų rašytojų, artistų, muzikų, mokslininkų, mokytojų, sportininkų. Valdžios padrasinti, rašytojai pradėjo rašyti ir spausdinti romanus, noveles, dramas, vaizduodami tikrovę be pagrazinimų ir moralizavimų.

Kraštui grįžtant į įstatymų tvarkomą santvarką, socialinė ir kultūrinė atmosfera tapo skaidresnė, kaip retai kada anksčiau. Neskaitant laisvės naudotis nuo seniai draudžiamomis savo ir užsienio knygomis ir netgi spausdinti savo politinius žurnalus, žiūrėti anksčiau uždraustus filmus bei klausyti vakariečių muziką, dabar visi kas nori skatinami mokytis anglų ir japonų kalbas, kurios dėtos mokyklose per radiją ir televiziją. Taip pat buvo pakeisti ar visai atšaukti draudimai drabužių ir plaukų nešiojimo atžvilgiu. Dabar moterys gali turėti vakarietiškas sukuošenas ir vakarietiškus drabužius, tik kol kas dėl medžiagų trūkumo ta laisvė nedaug kas tegali pasinaudoti.

Tūkstančiai studentų siunčiami į užsienį studijuoti ir išmokyti svetimų kalbų. Buvusiems prekybininkams ir pramonininkams, kurių imonės buvo nusavintos, dabar išmokamos didelės sumos už prarastas nuosavybes. Žemės ūkyje duota daugiau laisvės savo nuosėdai ūkininkauti, o bendrai valdomose plotuose kokių jausvų auginti. Pramonės centruose darbininkai gauna priedus už sunkų darbą, iniciatyvą ir pagerinimus. Vėl pradėta gerbti religiją. Atidarytos kai kurios bažnyčios, mečetės ir budistų šventovės. Valdžia duoda lėšų religijai.

Patikimiausia apsauga — geri ginklai. Vakarų Vokietijos kariuomenės tankai „Marder“ manevrų metu

ginių studijų programoms. Sugrąžinus į savo darbus mokslininkus, specialistus ir tyrinėtojus, o taip pat įteisinus akademinis laipsnius, atidarytas kelias ir mokslų pažangai. Aplamai, Kinija įvykdė ir tebevykdo visą eilę nuostabių reformų. Jų patvarumas priklauso nuo valstybės valdymo politinio pastovumo, kuris savo ruožtu pareina nuo tautos tokio ar kitokio nusiteikimo.

Smarkiai didėjęs gyventojų prieauglis sudaro nemažą klūtį platesnei ūkinei pažangai. Dabartiniu metu jos gyventojų skaičius artėja vieno milijono. Dabar pradėtos taikyti griežtos naujos gimimų kontrolės priemonės, mėginant pristabdyti gimimų gausėjimą. Vyriausybė skatina tenkintis vienu vaiku, nes du — daugiau negu pakankama, trys — per daug, o už keturis taiko bausmę. 1940 m. Kinijoje buvo maždaug 540 milijonų gyventojų. Per 30 metų priaugo papildomai 500 milijonų, kuriuos reikia išmaitinti, apmokyti, apgyvendinti ir paruošti darbui. Visi Kinijoje besireiškiant trūkumai priskiriami tam milžiniškam prieaugliui. Apsakčiuojama, kad 6% vaikų nelanko pradžios mokyklų, 12% nelanko vidurinių mokyklų, o 50% neranda vietos aukštesnėse mokyklose. Mažiau negu 5% patenka į universitetus. Krašto gyventojų stabilizavimui labai siauros galimybės. Emigracija svetur neįmanoma, o įkurdinimas krašto viduje negyvenamose žemėse labai nepopuliarus. Tieleka tik griežta gimimų kontrolė.

Kinijos užsienio santykius slegia Indokinijos problema: nuolatiniai susidūrimai ir karas su Vietnamu ir Kam-

bodijos žlugimas; tai stipriai sukrėtė Kinijos jėgų pusiausvyrą jos pietryčių pasieny ir sukėlė stiprių abejonių dėl jos būsimo santykių su Pietryčių Azija, netgi Kambodijoje, kur Kinija turėjo beveik lemiamą įtaką, igitą, palaikant vieną žiauriausių ir nieksingiausių mūsų laikų diktatūrų. Dabar Vietnamui tapus Sovietų sąjungininku ir Vietnamui leidus Sovietams įsirengti karines bazes, Kinija jaučiasi grasama ir savo pietiniame pasienyje.

Kinija nieko negali padaryti, paveikti įvykius Afrikoje, Vidurio Rytuose ir netgi Afganistane, pas savo artimiausią kaimyną. Tačiau kitose srityse ji gali pasigirti nemažais laimėjimais: jai pavyko įsigyti NATO šalių simpatijas, paremtas jausmais bei abiem pusėms gresiančiu Sovietų puolimo pavojumi, o taip pat NATO valstybių technologijos panaudojimu, modernizuojant Kiniją.

Buvo tikima, kad strategiškai labai svarbus trečiasis pasaulis, pagelbės Kinijai išvengti vienos didvalstybių vyravimo. Dabar gi Kinijos vadai yra įsitikinę, kad vienintelis kelias išvengti tokio vyravimo — jos prisiliejęs prie vienos iš jų. Trečiasis pasaulis neteko savo patrauklumo, kai vadinamos neutralios valstybės savo vadu pasirinko Kubos F. Castro. Pastaruoju metu Kinijai pavyko susitarti su Japonija, o taip pat ir su JAV. Nūdien su vakariečių pagalba ji stengiasi tinkamai apsiginkluoti, kad galėtų atremti būsiam Sovietų puolimą. Kinijos vadai vis labiau stengiasi nieku neišprovokuoti tokio antpuolio, nes dabartiniu metu jie negali pasitikėti visiškai visų savo piliečių ištikimybe.

Patikimiausia apsauga — geri ginklai. Vakarų Vokietijos kariuomenės tankai „Marder“ manevrų metu

Europoje nuolat stiprėja Prancūzijos — Vakarų Vokietijos draugystė. Čia matome abiejų valstybių vadus — Giscardą d'Estaing ir H. Schmidtą

KOMUNISTINIS AUKLĖJIMAS LATVIJOS MOKYKLOSE

AL. TENISONAS

Latvijoje pradžios ir vidurinės mokyklose 1979/80 mokslo metus pradėjo 300.000 vaikų. Šiomet pirmamečių daugiau, negu buvo pernai, daugiau apie 36.000. Taip pranešė švietimo ministrė M. Karklina.

Svarbius įpareigojimus vidurinėms mokykloms davė partijos centro komiteto nutarimas apie ideologinio ir politinio auklėjimo pagerinimą, nukreipiant tai į mokytojų ideologinio ir teoretinio lygio pakėlimą, į marksistinio-leninistinio pasaulėžiūros ir komunistinio ištikinimo įkvėpimą mokiniams.

Mokykla turi ne vien paruošti mokinius darbui ir visuomeniškam gyvenimui, bet ir duoti jiems elementarines žinias apie asmeniškus santykius visuomeninėje aplinkoje. Todėl kiekviename mieste ir rajone vienoje mokykloje bandymo keliu bus įvestas kursas apie problemas, kurios liečia paruošimą šeimyniniam gyvenimui.

Ministrė pasididžiavo tuo, kas jau padaryta, bet labiau pasididžiavo, kas dar tenka padaryti. Naujai šiems mokslo metams statybininkai atiduosią 12 naujų statytas mokyklas, kur galėsia mokytis 11.000 vaikų. Taip pat už pusę milijono rublių parūpintos knygos mokykloms. Mokiniai jas gauna nemokamai. Mokyklų bibliotekose dabar esą 4,5 milijonai knygų. Viena knyga naudojama 3–4 metus.

Laikraštis „Čina“ reikalauja didesnio pedagoginio darbo pakėlimo, kartoją reikalingą pagerinti ideologinį ir politinį auklėjimą. Taigi, iki šiolei komunistinis perraškėjimas nėra buvęs tinkamas. Vargšai mokytojai ir mokiniai.

Apie mokyklinį darbą Rygos III-oje vidurinėje mokykloje kalbėjo keturi pedagogai. Mokyklos direktorius Berzins,

kuris yra ir egzaminų į aukštąją mokyklą komisijos narys, pasakė: „Vidurinių mokyklų absolventų žinios yra platesnės, negu anksčiau, bet tai negalima pasakyti apie visai pakankamą žinojimą. Latvių kalba būvę gerų rašinių ir ataskymų žodžiu, bet buvę ir rašiniai su 15 ir daugiau klaidų. Tačiau pastaruoju laiku egzaminų reikalavimai į aukštesias mokyklas žymiai sušvelninti, kad būtų daugiau kandidatų. Į daugelį specialių skyrių visai nėra konkursinių egzaminų. Tai rodo, kad aukštojo mokslo prestižas dalinai nužemintas, nes įvairiuose skyriuose trūksta studentų.“

Mokytoja M. Porietė teigė, kad studentų skaičius į aukštąją mokyklą mažėja. Jau naujas vieton studijų pasirenka materialiai užtikrintą darbą.

Nors Latvijoje mokykloms duotas šūkis: „Nevieno pasilikėlio!“ — tačiau III-osios gimnazijos kiekvienoje klasėje pasilieka sėdėti 5–6 mokiniai, kurie atsilieka su mokslo. Dėl to nukentčia kiti 30 klasės mokiniai. Mokytojai nepatenkinti aplinkybėmis, kurios įsiskverbė į visas mokyklas. Tai yra fizinės kultūros kėlimas aukštyn sportu. Iš mokyklų reikalaujama sportinių rezultatų. Kad juos geres pasiektų, mokiniai per savaitę turi 20–30 valandų sportuoti ir daugybei nebeatlieka tokiu būdu laiko mokytis.

Mokytojai ir yra per daug apkrauti darbais. Prie 18 valandų pamokų klasėje prisideda dar 25 valandos sąsiuvinčių tikrinimas ir apie 20 val. užsiėmimo su silpnais mokiniais. Tai esanti visuomeninė prievolė ir už tai mokytojai primokama premija dešimt rublių mėnesiui.

Panašios problemos yra kone visose Latvijos vidurinėse mokyklose. Rygos III-oji vidurinė mokykla yra viena iš pažangiųjų vidurinių mokyklų.

ANTRAS PASAULIS

ALOYZAS BARONAS

(Ištrauka iš to paties vardo humoristinio romano)

22

Žodžiu, Jonas neišsimušė į jokių komisarų, kilnojo ir toliau rąstus, tik dabar tai darė ne už litą, o už rublį, o tas rublis, anot Jono, nors ir namuką nešė ir kabink, kad atliktų tam tikrą švaros darbą. Žodžiu, Jono absoliučiai nesužavėjo jo paties valdžia, bet, žinoma, jis nebuvo kompartijos tikras priešas, o šiaip sau toks apipriešis. O su ja į konfliktą suėjo dėl komplimentų.

— Partija kilni, neklaidinga ir gudri, — kalbėjo į lentių atvykęs polittrukas. Jonas su tuo sutiko ir po minto, išeidamas iš buvusio lentių savininko nusavinto namo, pasakė:

— Tikrai partija gudri, kaip Jurgeliūno kalė. Palyginimas buvo geras, nes to ūkininko kalė tikrai buvo gudruolė. Ji lakstydavo, kaip niekur nieko po miestelį, o jei laiškininkas jai paduos laikraštį ar laiškelį, tai ji būtinai nuneš ant savo gaspadoriaus gonkų. Kartą ji šiek tiek prarado pagarbos, kai nuo mėsinės praverto lango nutraukė dešros rinkę. Žmonės ją beveik pateisino, esą blogas daiktas padėjimas net žmogų veda iš kelio į su nusikaltimus, o ką čia kalbėti apie šunį. Taigi, šiaip

ar taip, kalė buvo gudri, bet šitas pagyrimas nepatiko porai lentių naujos valdžios garbintojų ir vos Jonas nepateko į bėdas. Išsiskuo, tvirtindamas, kad tai tikrai partijos nuostabią garbę keliaus palyginimas. Bet vieną dieną Joną ištiko didesnė bėda. Ir tai vis per entuziazmą ir dainą.

Miestelio bruku žygiavo kuopa rusų kareivių. Prieky ejo ilgą rubašką dėvįs kapitonas rusas. Kuopa dainavo. Jonas gerai nesuprato ką, bet ir jį užvaldė nuostabus noras dainuoti. Juo labiau, kad jis buvo alinę šiek tiek sustiprines savo sveikatą ir pakėlęs dvasiją, kaip ir tinka tarybininiam žmogui, ypač darbininkui, kuriam ir valdžia priklauso. Taip žygiavimo sužavėtas Jonas nulipo nuo šaligatvio, išėjo keletą žingsnių priekin rusų kapitono ir taip pat žengdamas į koją uždainavo, žinoma, lietuviškai, kaip lietuviškos tarybinės respublikos pilietis.

— Jeigu karas rytų, kelnės pilnos bus tuoj, nuo Krandštato lig Vladivostoko, — plėšė iš peties Jonas. Žinoma, Jonas nedaug turėjo poetinių gabumų, tai nepajėgė pratesti šios iškilmingos deklaracijos, kaip koks tarybinis poetas Mielzėlaitis, bet paėjęs keletą žingsnių vėl užtraukdavo tą patį posmą. Pagaliau tos eilutės buvo reikšmingos. Kai kilo karas su naciais, tikrai kelnės buvo pilnos ligi Vladivostoko, bet šių pranašavimų privalumų niekas Jonui nepripažino. Ir kai Jonas garbingai, nors ir ne ilgą kelią, pavadovavęs tarybinei armijai, sugrįžo namo ir jau rengėsi po darbų ir žygių užtarnautam poilsiui, atbėgo vieno darbininko sūnus ir pasakė:

— Bėk iš namų, ateis tavęs sumiti. Jonas, nors ir buvo ant drąsos paėmęs, nepervertino savo jėgų ir daržais nuėjo pas Jurgeliūną, tą patį, kurio kalė buvo iškęs ligi partinio lygio. O kai sužinojo, kad vis dar jo ieško, išėjo toliau pas kitą

ūkininką. O ūkininkų buvo pažįstamų nemaža, jie lankydavosi į lentių ir su jais kartais ir po sūkinę susisukdavo ir po lašelį nutraukdavo.

Jonas slapstėsi, o kai rusai vežė žmones į Sibirą, tai išvežė ir Jono žmoną su vaikais. Tik karui prasidėjus, grįžęs Jonas pamatė, kas įvyko. Tai be abejo buvo kalta ne tik komunistų partija, bet ir ana daina. Hitleris, spiojęs savo draugui Stalinui į ūsus, kėlė jį net dulkele, ir viskas buvo taip kaip anoj dainoj. Jonas įstojo į apsaugos batalioną, karui baigiantis atsidūrė Vakaruose ir vėliau Amerikoje.

Ir čia, šitam naujam pasauly, gyvena su našliuke, o ši riebi bobulė nupirko naują automobilį ir privertė Joną išmokyti važinėti, kad galėtų abu į pikniką nuvykti ar prie ežero pasėdėti ar pagaliau ko nors nusipirkti. Jonas nebuvo didelės technikos priešas ir greitai perprato visą važinimo gudrybę. Taip ir važinėjo su bobule, o kai atsiliepė po kelių metų šeima, našliukė negailėjo pinigų, kad pasiųstų žmonai ir vaikams kokių nors gėrybių.

Šiapus jau darbovietėje Jonas buvo konkurencijos neturįs lietuvių ambasadorius. Jis mokojo ant sluotos paskambinti, ant piūklo pagroti, į degtukų dėžutę pūsdamas pagroti polką, griežė šukomis ir iš viso žavėjo amerikiečių darbininkus. Ką čia ir kalbėti, Jonas sėkmingai garsino Lietuvą vardą.

Na, o vieną dieną Džiordžas Liutis, kad išsėina iš alinės Jonas. Gerai paėmęs, bet nevertinai, dar taip sakant, savięgis. Išsėina ir sėda į gražų, naują, našlikės pirktą automobilį.

— Kur tu, Jonai, nevažiuok, — patarė Džiordžas, staiga tapęs blaivininku, gudruoju patarėju.

(Bus daugiau)

Baltimorės Lietuvių muziejaus kuratorius Algimantas Gritalis (kairėje) su skulptoriumi Pr. Baltumi. Pastarasis po savo parodos Baltimorėje padovanojo muziejui vertingą savo kūrinių.

TREMTINIO SACHAROVO BALSAS

Iš tremties vietos — Gorki (400 km. nuo Maskvos) Andrej Sacharov pasiuntė atvirą laišką Sov. Sąjungos galvai Brežnevui, ragindamas suteikti visuotinę amnestiją visiems Sov. Sąjungos politiniams kalinams. Kita laiško dalis, — kaip išspėsti Af gę stano problemą.

Laiške, kurio kopijos buvo pasištos JT kraštams, kurių atsto vai sudaro Saugumo tarybą, ir JT generaliniam sekretoriui Kurt Waldheimui, Sacharovas pabrėžia, kad per 63 sovietinio valdymo metus ne karto nebuvo amnestijos politiniams kalinim. Pagal Sacharovą, tokia amnestija tarp kitų pakeltų Sov. Sąjungos prestižą pasaulyje ir padėtų gydyti vidaus problemas.

Didesnė dalis atviro laiško, kurio kopiją Sacharovas žmona Elena Bonner liepos 29 d. įteikė Vakarų žurnalistams Maskvoje, yra skirta Afganistano klausimui. „Afganistano įvykiai, rašo Sacharovas, iš pagrindų pakeitė politinę pasaulio padėtį“ ir sudaro grėsmę pasaulio taikai. Sacharovas tvirtina, kad Afganistano krizė išsiaiškinti nepaprastai sunki ir didžiausių sumų skyrimą karo reikalams Sovietų Sąjungoje. Be to, sustiprėjo valdžios represinės priemonės.

Savo laiške Sacharovas apie Afganistano tvirtina, kad Sovietų įsikišimas į Afganistano reikalus „yra baisi klaida“. Tad siūlo septynių punktų planą, kaip tą „klaidą“ pataisyti Jungtinių Tautų tarpininkavimu ir pa galba.

Sacharovas rašo: „Kovų žiaurumas ir veiksmų brutalumas iš abiejų pusių diena iš dienos stiprėja, auga ir negalima įžiūrėti vi so to galo. Sovietų žygiavimas pirmyn yra lygus sovietinei ekspansijai ir Afganistano suverniteto pažeidimui“.

DVIEJUOSE HORIZONTUOSE

(Atkelia iš 2 psl.)

B. Krįstanavičius, J. Kubiliaus, J. Borevičius, J. Raibuzis, G. Ki-jausko ir Alg. Kežio.

Po pirmųjų šios vasaros apsilankymų JC kilo ir vienas įtari mas: ar ten dar egzistuoja Čiurlio nio galerija, rengianti parodas ir kaupianti dailininkų kūrinius būsimai nepriklausomai Lietuvai, ar ji vis labiau merėja? Štai liepos 4-5 dienomis kai per JC perėjo tūkstančiai iš visur suvažiuo sių lietuvių, galerijos sienos ir grindys buvo tuštutės: jokio pa veikslo, jokios skulptūros. O kiek žmonių norėjo jos pamatyti, neišskiriant ir čia rašančiojo. Paskutinis JC direktorius, anu minėtų direktorių darbų uolus tęsėjas, kun. A. Saulaitis, kiek ži nau, norėjo švenčių proga pa veikslos Čiurlionio galerijoje iška binti. Bet taip ir neišėjo, kas jam pastojio kelia? Ak, kad taip Čiur lionio galerijon vėl sugrįžtų Z. Kolbos, J. Kelečiaus, P. Aleksos, V. Balukienės ir dar kai kurių rūpestingų menininkų direkto riavimo laikai!

VL. R.

„Afganistano įvykiai, rašo to liau Sacharovas, griežtai pakei tė politinę padėtį pasaulyje, su teikė smūgį atoslūgiui ir graso taikai ne tik Azijos srityje, bet ir visur. Net ir tie, kurie nepri taria mano linijai, turi sutikti, kad Sovietų invazija į Afganis taną yra baisi klaida, kurią tuo jau reikia pataisyti“.

Afganistano krizės sprendi miu Sacharovas siūlo tokį septy nių punktų planą:

1. Tuoju ginklų paliaubos tarp Sov. Sąjungos kariuomenės ir Afganistano partizanų.

2. Sovietų Sąjunga pareiškia pasiryžusi atitraukti savo kariuomenę iš Afganistano, o jos vietoje turi ateiti Jungtinių Tau tų karinės jėgos.

3. Afganistano taiką, neutralu mą, nepriklausomybę garantuo ja JT Saugumo taryba, suside danti iš nuolatinių narių ir atsto vų tų kraštų, kurie turi bendras sienas su Afganistanu.

4. JT kraštai, įskaitant ir Sov. Sąjungą, suteikia politinę prie glaudą visiems Afganistano pi liečiams, kurie nori palikti savo kraštą.

5. Afganistanui suteikiama tarptautinė ekonominė pagalba — ją teikia ir Sov. Sąjunga — su sąlyga, kad Afganistanas įsi pareigoja nesidėti nė su viena tauta ar valstybe.

6. Laukiant rinkimų, dabarti nis prezidentas Babrak Karmal perduoda valdžią laikinei tary bai, sudarytai lygybės principu iš partizanų ir dabartinės val džios atstovų.

7. Politiniai rinkimai Afganis tane vyksta tarptautinėje kont rolėje.

Tokie Sacharovas pasiūlyti pla ni tos „baisios klaidos“ patai symui. Bet, žinant Kremliaus tikslus Afganistane, jokie „pa taisymai“ nebus įmanomi, o Sa charovo žygis gali pasibaigti pa mišelių ligoninėje.

J. V.

LAISKAI "DRAUGUI"

NESUSIPRATIMAI ŠOKIŲ ŠVENTĖJE

Gerbiamas Redaktorium,

Praėjusioji VI-ji Tautinių šo kių šventė "Drauge" buvo ga na plačiai aprašyta redakcijos štabo ir kitų asmenų, ne tik faktus atpasakojant, bet ir pride dant gerokai sentimentalios ro mantizmo.

Tačiau pora sričių, būtent gar bės svečių priėmimo nesklandu mai ir neapgalvoti politiniai po būdžiai pareiškimai, padaryti šven tės metu ir vėliau per amerikie tiškąją radiją ir televiziją, liko visai nekomentuoti ir net nepa minėti.

Kadangi iš klaidų mokomasi, tai apžvelgimas šios šventės klaidų turi vieną tikslą — pasi tarnauti ateities didesnio masto parengimui sklendumui. Būtų galima ranka numoti ir visa nu tylėti, bet tai tik paskatintų tuos pačius ar ir kitus asmenis, kurie stokoja takto ir sveikatos nuovo

kos ir kita proga panašiai elgtis, kada kalbama visos lietuvių gru pės vardu, nes folkloras yra visos tautos bendra nuosavybė. Net ir mažiausia grupė, šokanti mūsų tautinius šokius, reprezentuoja ne tik save, bet visus lietuvius — per mūsų šokius. Taip ir šven tėje kalbėjusieji atstovavo visiems lietuviams, visai tautai, nes jų kalbos turėjo risti su šventės pro grama.

Norėčiau suminėti keletą di džiausių nesklandumo faktų.

Šventės pradžioj labai nevyku siai išsiškota su Baltiesiems rū mams taikoma kritika. Kaip ga lima tikėtis prezidento žmonos dalyvavimo šventėje, jeigu kvi etimas rašomas ant privataus biz nio firmos formulirų. Taip bu vo padaryta kviečiant Illinois universiteto vadovybę. Ką ben dra turi Lithuanian Community of USA, Inc., su privačia fir ma? Argi prezidento žmona turi dalyvauti šio krašto įvairių riau sių tautinių grupių parengi moose. O jei ne visų, tai kodėl būtinai mūsų. Ar ne per daug aukštai mes pradėjome riesti savo nosis, kad ne tik kviečiame, prašome, bet tiesiog reikalauja me kviečiamuosius dalyvauti. Ne apgalvotais pareiškimais buvo šaukšte vandens sukelta audra, patekusi net į didžiųjų spaudą ir televiziją, o Philadelphiaus bend romenininkai turėjo dėti dideles pastangas šioms išpuoliams išly ginti.

2. Garbės svečių sudėtis buvo labai neišbalansuota. Kam reika lingi buvo apskrities pareigūnai, asmeniškai draugas teisėjas ir t. t. Visa tai labai supolitizierino gar bės svečių sudėtį. Nors Illinois universiteto Chicago Circle kanc leris su žmona buvo kviešti ir at vyko, bet jie į tų išrinktųjų są rašą nepateko. Sumažinus „poli tikierių“ skaičių ir pridėjus bent vieną asmenį iš akademinio pasaulio, garbės svečių sudėtis būtų buvusi daug geriau išbalan suota.

3. Ignoravimas mūsų gerbia mos konsulės, net kūnu blokuo jant jai taką yra žemiau kritikos.

4. Specialiai taikytas įžeidžian tis pristatymas PLB ir JAV LB pirmininkų, vieno kaip vadovau jančio viso pasaulio lietuvių, o kito, kaip JAV lietuvių — „dis placed persons“ grupės. JAV LB pirmininkas buvo šokių šventės šeimininkas, o buvo pristatytas lyg kokios žemesnės klasės žmo nių grupės vadovas. Tikrai „pa girtinas“ šventės šeimininko pri statymas vieno iš jo šventę ruo šimo „pavaldinių“. Be to, tie

„displaced persons“ jau daugiau kaip 30 metų gyvena šiame kra šte ir yra jo piliečiai. Man atrodo, kad šios komisijos pirmininkas, nors ir atskira sąvoka, bet matyti gali tik per labai nusidėvėjusią partijų prizmę.

5. Švietimo taryba, siekdama suartėjimo su Illinois universi teto Chicago Circle vadovybe, prašė garbės svečių komisiją pa kviešti nurodymus aukštuosius universiteto vadovybės žmones. Jie buvo pakviesti laiškais, rašy tais ant privačios firmos formu liarų. Kelis kartus buvo skam binta vis prašant komisiją, kad tik tie svečiai iš universiteto bū tų tinkamai sutikti, pristatyti, supažindinti su kitais garbės sve čiais. Komisija garantavo puikų universiteto svečių priėmimą. Iš tikrųjų niekas jų nesutiko, ne pristatė, nesupažindino, tame garbės svečių priėmime prieš šventę (1-mą val. p. p.). Turėjo jie dar ir nemalonių sėdėdami jiems paskirtose vietose, kai vie na kresna ponitė užsiuolė, esą jie jos vietą užėmė. Universiteto, kuriame studijuoja 19,000 stude ntų, jų tarpe apie 300 lietuvių, kancleris savo užimama vieta yra tikrai nemažesnis už kokį alder maną ar kitokį vietinį „politi kierių“, bet tai nebuvo suprasta, ir jo dalyvavimas šventėje liko nepaminėtas.

6. Šventės rengimo pirmininko pareiškimas per radiją ir televiziją, kad jis reikalauja Baltųjų rūmų atsispašymo, tikriausiai yra poli tiškai motyvuotas. Nežiūrint, kaip rūpėtų ignyti demokrta ms, bet galvojantis lietuvis res publikonas neturėtų spiauti į vandenį, kurį gali tekti dar ket verius metus gerti visiems JAV lietuviams.

Šių nesklandumų buvo leng va išvengti vadovaujantis taktu ir sveiku protu. Iš klaidų pasimo ke, ateity turėtumėm nekviesti vadovauti „pranašumo“ komp leksu užsikrėtusių tautiečių, ku riams paprasto mandagumo ir takto taisyklės, sulaukus žilo plau ko, tikriausiai yra žinomos, bet nenaudojamos.

Su tikra pagarba,

Leonas Raslaivičius

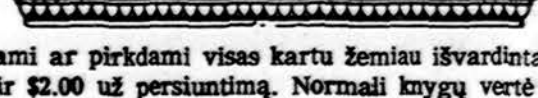
Aš mylėjau ir myliu Lietuvą, nes tai mano tėvynė, mano gy vybė, mano džiaugsmas ir pasi didžiavimas.

Geras žmogus negreit kitus nedorais palaiko, o nedoras — tuojau.

Antanas Baranauškas

DĖMESIO KNYGŲ MYLĖTOJAMS!

PIRMAS AR ANTRAS SĄRAŠAS KNYGŲ — TAI PUIKI IR NEBRANGI DOVANA BET KURIA PROGA

Užsakymai ar pirkimai visos kartu žemiau išvardintas knygas moka te tik \$10.00 ir \$2.00 už persiuntimą. Normali knygu vertė \$30.00.

Siuntinys No. 1

ANGLŲ NOVELĖ. Sudarė Povilas Gaučys. Anglų rašytojų novelių antologija. 480 psl.

PIETŲ KRYŽIAUS PADANGEJE. Sudarė Povilas Gaučys. Lotynų Amerikos rašytojų novelių antologija. 480 psl.

YYSK. P. P. BŪCIO ATSIMINIMAI. Surašė prof. Z. Ivinskis. Reda gavo J. Vaišnora, MIC. I ir II dalis. Dvi knygos. 580 psl.

PIRMASIS RŪPĖSTIS. Jurgis Jankus. Veinio bala, žmogus ir šuo ir kitos novelės. 213 psl.

DABARTIES SUTEMOSE. Bronius Zumeris. Žvilgsnis į mūsų laiko mario žaidas ir skaudulius. 187 psl.

BREKSMES NASTA. Jurgis Gliada. Romanas. 384 psl.

Siuntinys No. 2

Knygų originali kaina \$25.00. Pardavimo kaina su persiuntimu taip pat \$12.00.

LIETUVIŠKOS PASAKOS. Sudarė dr. Jonas Balys. 230 psl.

PAZEMINTIEJI IR NUSKRIAUSTIEJI I d. F. M. Dostojevskis. 265 psl.

PAZEMINTIEJI IR NUSKRIAUSTIEJI II d. F. M. Dostojevskis. 260 psl.

MARIJA DANGUJE IR ŽEMĖJE. Vysk. V. Brizys. 142 psl.

PRAGARO VYRESNYSIS. Vytautas Volertas. Premijuotas romanas. 273 psl.

SŪNUS PALAIDONAS. Fulton J. Sheen. 174 psl.

AIDAI IR SESELIAI. Vacys Kavaliūnas. Premijuotas romanas. 234 psl.

Užsakymus siųsti:

DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629

Illinojaus gyventojai dar pridėda pridėda 50 ct. valstyjos mokesčio.

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

Ant Sheridan Road

CONDO — NO MONEY DOWN

2 miegamai, vonia. Visi dideli kamb

12-me aukšte. Prie ežero — puik

kus vaizdas. Gera proga jaunai

porai.

— o —

Taip pat parduodamas "Studio

apartment". Visi dideli kambariai.

Savininkas Vacys

Skambinti 769-6250 arba 436-9667

Marquette Parke — 2638 W. Lith

uanian Plaza Court parduodamas

namas su taverna. 5 kamb. butas.

Irengtas beismantas. Ansauga nuo

potvynio. 2 maš. garažas. Daug ki

tų patogumų. Nenorint tavernos

biiznio, tinka kitam biizniui.

Skambinti — 776-4956

MARQUETTE PARKE

parduodamas 1½ aukšto mūr. na

mas arti 71-os. Arti parko

Skambinti — 436-1096

Marquette Parke — Mūrinis. 3 bu

tai ir biizniui ar ofisui patalpa. Tik

\$33,500.

Mūrinis. — 1½ aukšto. 6 ir 4 kamb.

\$45,000.

Mūrinis — 6 butų. Labai geras in

vestavimui. \$69,000.

Medinis — 1½ aukšto. 5 ir 3½

kamb. 2 auto garažas. Tik \$29,000.

VAINA REALTY — 925-6565

MISCELLANEOUS

Liaudies menas ir kitkas

"Drauge"

Dienraščio "Draugo" admi

nistracija galima pasirinkti į

vairių liaudies meno darbų: me

dzio, keramikos, drobės, taip

pat gražiai papuoštų lėlių.

Apieilankykite į "Draugo" ad

ministraciją iš pasidžiūrėkite. Gal

rasite kai ką padovanoti savo

giminėms ar draugams

"Draugo" adresas: 4545 West

63rd St., Chicago, IL 60629.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

ir kitus kraštus

NEDZINSKAS, 4050 Archer Ave.

Chicago, IL 60632, tel. 927-5980

A. VILIMAS

MOVING

Apdraustas perkraustymas

įvairių atstumų

Tel. 376-1882 arba 376-5996

OSMOS PARCELS EXPRESS

2501 W. 69 St., Chicago, IL 60629

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Telef. — 925-2737

Vytautas Valantinas

TELEVIZIJOS

Spalvotos ir paprastos. Radijai,

Stereo ir Oro Vėsintuvai.

Pardavimas ir Taisymas.

MIGLINAS TV

2346 W. 69 St., tel. 776-1486

M. A. ŠIMKUS

INCOME TAX SERVICE

NOTARY PUBLIC

4259 So. Maplewood, tel. 254-7450

Taip pat daromi VERTIMAI,

GIMINIŲ ĮKVIETIMAI, pildomi

PILIETYBES PRAŠYMAI ir

kitokie blankai.

Apie mokla skelbtis diu. DRAUG.

nes jis plačiau aiškina lietuvių

dienraščio, gl skelbtimų kai

nos yra vietoms prietaisams.

REAL ESTATE

SAVININKAS PARDUODA

4 MIEGAMŲ NAMŲ

Marquette Parke apyl. Oro vėsi

mas. Modern. virtuvė. Puikiam sto

vyje. \$49,900. Kreiptis (angliškai) —

tel. 476-3389

SAVININKAS parduoda liuksusinį

5½ kamb. mūr. "raised ranch" na

mą. 3 miegamai, 1½ vonios, įrengtas

rūsųs, centr. oro vėsinimas ir daug

kt. Apyl. 53-tios ir Kenneth, arti su

sisiėkimo ir mokyklų. Virš 70,000 dol

Skambinti (angliškai) 735-2687

Lietuviškas restoranas su namu ir

įrengimais Marquette Parko rajone.

Labai geras biiznis. Lengvos pirkimo

sąlygos.

2 butai — medinis. 68 ir Maple

wood. Labai tinka giminingoms šei

mons.

Mūrinis bungalow Brighton Parke.

15 metų. Dėl ligos reikia skubiai pa

tuoti. Geras pirkiny.

ŠIMAITIS REALTY

Insurance — Income Tax

Notary Public

2951 W. 63rd Street

Tel. 436-7878 ar 839-5568

NEIGHBORHOOD

U.S.A.

We'll help you make the right move.

JEI GALVOJATE

PIRKTI AR PARDUOTI

Kreipkitės į

BUDRAITIS REALTY CO.

6600 S. Pulaski Road

Tel. — 767-0600

Independently owned and operated

BUTŲ NUOMAVIMAS

Namų pirkimas — Pardavimas

Draudimai — Valdymas

INCOME TAX

Clevelando televizijos atstovai susidomėjo "Grandinė" tautinių šokių šou grupe. Jie kalbasi su vienu iš vadovų A. Sagine.

Nuotr. V. Bacevičiaus.

UŽDARBAI IR PERVEDAMIEJI MOKĖJIMAI

ADOLFAS BALIŪNAS

Britų ekonomisto John Maynard Keynes (1883 — 1946) įta ka pastaraisiais laikais išgalėjo nuomonė, kad prekių gamyba ir jų pardavimas tiesioginiai priklausoma nuo pinigų kiekio. Galvojam, kad jei valdžia, skolindama ar spausdindama pinigus, išmoka juos piliečiams, tai tuo būdu bus sukeliamas prekių paklaus, keliama gamyba ir garantuojamas krašto ekonominis gerbūvis. Ypač tokių pinigų išmokėjimus patariama naudoti ekonominio atoslūgio (recesijos) metu. Tačiau patyrimas rodo, kad tokie valdžios praktikuojami pinigų mokėjimai — pervedami mokėjimai (transfer Payments) šalpai ir nedarbo kompensacijoms paprastai sukelia infliaciją ir sumažina perkamąją galią tų asmenų, kurių darbas ir kapitalas pagamina prekes. Visai yra nesvarbu, kuriuo būdu valdžia gauna lėšas tas pašalpas mokėti: mokesčiais, paskolomis ar tiesiog popierinių pinigų spausdinimu. Esmė yra dirbančiojo pagaminto produkto dalis atitenka nedirbančiam, gaunančiam valdžios pervedamųjų mokėjimą. Kaip taisyklė, pervedamieji mokėjimai — įvairios rūšies pašalpos mokamos tik tiems, kurie nedirba, jokio produkto negamina, kapitalo neinvestuoja ir laukų nedirba. Žinoma, kai kurie pašalpų gavėjai privčiai uždarbiauja, bet to darbo niekam nepraneša. Dirbančiųjų perkamos galios sumažėjimas pasireiškia uždarbio pinigų vertės kritimu (infliacija) arba pačios gaunamos algos sumažinimu, atskaitant didesnius mokesčius nedirbančiųjų pašalpoms.

Ekonominio atoslūgio metu su mažėja uždarbiai, o taip pat kapitalo investicijų pelnas. Tuo tarpu pervedami mokėjimai, įvairios pašalpos, kompensacijos įgyja daugiau svarbos. Kartu pasunkėja dirbančiųjų našta šelpti nedirbančius. 1965 m. uždarbiai ir algos sudarė 54.4 nuoš. asmens pajamų, pajamos iš turto (nuomos, dividendai, procentai) kitus 24.2 nuoš. Pervedamieji mokėjimai (pašalpos) 7.5 nuoš. Šiais metais asmens uždarbiai ir algos sumažėjo ligi 51.2 nuoš., turto pajamos ligi 20.8 nuoš., o pervedamieji mokėjimai beveik padvigubėjo ir dabar sudaro 13.6 nuoš. asmens pajamų.

Blogiausia, kad pervedamieji mokėjimai turi didelę tendenciją augti. Jei 1960 m. federalinė valdžia pervedamuosius mokėjimus, vienos ar kitos formos pensijas, pašalpas išmokėdavo 30 milijonų piliečių, tai 1979 m. pervedamųjų mokėjimų gavėjų skaičius užaugo ligi 130 milijonų. Socialinio draudimo išmokų gavėjų, armijos ir geležinkelio darbininkų, pensininkų, skaičius nuo 16 milijonų užaugo iki 31 milijono. Invalidumo (disabilų) pašalpų gavėjų 1960 m. buvo apie 400,000 o 1979 m. daugiau kaip 4.5 milijono. Našlaičių ir našlių šėlimųjų taip pat užaugo nuo 3,5 milijono ligi 7,5 mi-

JŪROJE IŠAUGUSI SALA

Geologinėje literatūroje rašoma, kad prieš vienuolika tūkstančių metų nebuvo Seremos salos, taip tvirtina mokslininkai. Prieš daug metų pradėjo ši sala augti iš jūros. Palengva augo, augo — dabar jau 98 kilometrų ilgio (iš rytų į vakarus) ir 49 kilometrų pločio (iš šiaurės į pietus). Taigi jei nenustos augusi, po kiek laiko suaugus su žemynu ir virstų pusiasaliu.

Mokslininkų nustatyta, kad po to, kai ledynai atsitraukė, čia nuolat grūmėsi sausuma su jūra. Visur saloje matyti šios kovos pėdsakai: kranto pylimai ir statūs skardžiai byloja, kaip audrų ir uraganų metu jūra užpildama žemės, vis tik turi atsitraukti. Žemė vis kyla. Atsiranda naujos salelės, įlankos pamažu virsta pakrantės ežerais, kurių gėlą vandenį pasūrina tik dideli potvyniai.

Nors tik trečdalis Seremos salos apaugęs miškais, bet važinėjant jos keliais, atrodo, jog ši sala ištisus kadugynas.

Šimtmečiais formavosi salos vaizdas. Čia matosi daug akmeninių aptvarų, salos gyventojų atkaklaus darbo liudininkų. Laukai, atrodo, prievarta išplėsti. Akmenuotus sklypus pirmą kartą gyventojai arimais pavertė daugelio kartų sunkiu darbu. Prie vingiuotų gatvių stovi senos, akmenų tvoromis aptvertos sodybos. Prie dažno namo plačiai išskleidę šakas auga uosiai. Jie ne tik puošia sodybas, bet turi ir praktinės reikšmės. Uosių lapus čionykščiai gyventojai nuskabė, džiovindavo šluoteles ir šerdavo avis.

Vakarų Seremos aukštumoj yra rezervatas, kurio aukštumos šlaitė stūkso Vijdumiasgi kalnas (54 metrai aukščio nuo jūros lygio) — tai aukščiausiaji Seremos salos vieta. Čia kažkada bu-

nuo 65 ligi 70 metų. Sveikus pašalpų gavėjus nori įpareigoti už gaunamas pašalpas atlikti būtinus visuomenės darbus. Nori panaikinti maisto kortelių dalinimą, pertvarkyti dabartinę Medicare-Medicad programą, suvaržant ligoninių ir gydytojų išpūstas sąskaitas už patarnavimus, įvesti pajamų mokesčių visiems pervedamiems mokėjimams. Ar pavyks siūlomas priemonės įgyvendinti parodys tik ateitis.

vo senasis salos krantas. Labai savita šios aukštumos augalija — nėra kitur tokios vietos nei pačioje Estijoje. Čia lyg muziejuje po atviru dangumi auga rečiausieji augalai — augalų rūšys, liudijantios apie šiltą praeities klimą. Trečdali visose Estijoje augančių augalų galima pamatyti, pasak mokslininkų, Vijdumiasgi saloje. Čia yra augalų (Rhinanthus osilensis), kurie susiformavo vietinių sąlygų įtakoje ir jokioje kitose žemės rutulio vietose nerandami. Taip pat yra tokių augalų, kurie, be Seremos, auga tik Balkanų šalyse. Yra ir tokių medžių (viena šermukšnių rūšis — Sorbus rubicola). Šių šermukšnių rezervate yra apie penkiasdešimt, 6 — 8 metrų aukščio. Žydi jie kas dveji metai, o uogas išaugina dar rečiau.

Šiaurės vakarų ir šiaurės šlaitų papėdėje auga mišrus pušynai ir beržynai. Rytinėje dalyje auga ažuolai, lazdynai, putiniai, sausmedžiai, kalniniai serbentai, kadugiai ir kt. Vėli ir įvairi žolinė danga.

Mokslinis rezervatas turi ilgio 7,5 km, pločio 700 — 1800 m,

plotas 593 hektarai. Čia draudžiama kirsti medžius, ištisus metus draudžiama šienauti, ganyti gyvulius, medžioti. Vaikščioti galima tik nurodytais takais. Rezervate atliekami įvairūs moksliniai tyrimai.

ZMOGAUS VYSTYMOSI AMŽIUS

Įvairūs šaltiniai rodo, kad žmogaus vystymosi žemėje amžius siekia 600-800 metų. Prieš 4000 metų žemėje gyveno ne daugiau kaip 10 milijonų gyventojų. Per 4000 metų žmonių padaugėjo 10 kartų ir mūsų eros pradžioje jų gyveno 100 milijonų. 1950 m. žmonių jau buvo 2.4 milijono, 1970 — 3.7 milijono. Šiuo metu yra daugiau kaip 4 milijonai gyventojų. O SNO duomenys rodo, kad 2000 m. žmonių bus apie 7 milijonus. Dabar gi natūralus žmonių prieauglis visoje planetoje kasmet sudaro apie 70 milijonų žmonių. Gimsta apie 130 mil., miršta 60 milijonų. Mirimų priežastis dažnai būna nepilnavertė mityba ir kai kur badas.

Siuo metu pakankamai aprūpinama tik pramoninių 30 šalių šiaurinėje vidutinio klimato zo-

DRAUGAS, pirmadienis, 1980 m. rugpjūčio mėn. 11 d.

noje, kurioje gyvena maždaug 1 milijonas žmonių. Kitų 20-ties mažiau išsivysčiusių šalių gyventojai sudaro apie 2 milijonus, kurie pakankamai maisto negauna ir daug jų šaukiasi pagalbos.

Kas gi yra žmogus, jeigu jo laikas skirtas pelnui, jeigu jo aukščiausias gėris tėra miegas ir valgis? Tai gyvulys, nieko daugiau.

Shakespeare

A. + A.

GRAŽINAI DAUKŠIENEI mirus, jos vyrui dr. Stasiui Daukšai, sūnui ir dukrai bei jų šeimoms nuoširdžią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Baliūnų šeima

EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

DOVYDAS P. GAIDAS ir GERALDAS F. DAIMID

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

4330-34 So. California Avenue

Telefonai LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas — YArds 7-1741-2

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktorai

6845 SOUTH WESTERN AVE.

Tel. 737-8600-01

9837 SOUTH KEDZIE AVE.

Tel. 422-2000

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago

1410 So. 50th Av., Cicero

Tel. 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

PHILLIPS - LABANAUSKAS

3307 SO. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-3401

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) ir SŪNŪS

2314 W. 23rd PLACE

Tel. Vlginia 7-6672

2424 W. 69th STREET

Tel. RPublic 7-1213

11028 Southwest Highway, Palos Hills, ILL.

Tel. 974-4410

PETRAS BIELIONAS

4348 SO. CALIFORNIA AVE.

Tel. LAfayette 3-3572

JURGIS F. RUDMIN

3319 SO. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-1138-39

POVILAS J. RIDIKAS

3354 SO. HALSTED STREET

Tel. YArds 7-1911

VASAITIS - BUTKUS

1446 So. 50th Ave., CICERO, ILL.

Tel. Olympic 2-1003

PADĖKA

Po ilgos ir sunkios ligos Palmių sekmadienį, kovo mėn. 30 d., mirė mūsų brangi žmona, motina, sesuo ir močiutė

A. + A.

Dailininkė Regina Ingelevičienė

Jos netekę, reiškiamę gilią padėką visoms ir visiems, mus taip širdingai ir gausiai užjautusiems: asmeniškai jautriu žodžiu; laiškais, kupiniais stiprinančių minčių bei spaudoje išreikštos užuojautos; už gražias gėles, puošusias jos paskutinę kelionę; gausiai sv. Mišių intencijų užprašusiems; Kultūros židiniui paremti aukojusiems.

Ypatinga mūsų padėka: kun. J. Pakalniškiui, Apreiškimo parapijos klebonui, už sakramentų suteikimą paskutinį kartą; už maldas koplyčioje, bažnyčioje bei prie amžino poilsio vietos.

Tetai G. Stančienei už tokią stiprinančią ir ištvėrinę pagalbą slaugant.

Nuoširdžiai dėkojame: dr. A. Snieškai ir dr. P. Bagdai už medicininę priežiūrą, patarimus ir pagalbą.

Visoms ir visiems jaučiame gilią ir širdingą padėką.

Giliame liūdesyje: Vyras Vladas Ingelevičius, dukterys Regina Kudzienė su sūnumis, Marija Vyganienė su šeima ir sesuo Eugenija Rytėnienė su vyru.

IGNAS UŽGIRIS

Gyveno Brookfield, Illinois, o anksčiau gyv. Springfield, Illinois. Mirė rugpjūčio 8 d., 1980 m., 9 v. ryto, sulaukus 80 m. Gimė Lietuvoje, Linkuvos parapijoje. Amerikoje išgyveno 30 metų.

Pasiliko dideliame nuliūdime žmona Morta (Petrauskaitė), 2 dukterys: Brutė Jasaitienė, žentas Jonas, Otilija Barkauskienė, žentas Gintaras, 3 sūnūs: dr. Vytautas, marti dr. Ina, dr. Šarūnas, marti dr. Audronė, ir dr. Egidijus, marti Irena; 12 anūkių: Juratė, Algirdas ir Aušra Jasaitiai; Arėjus, Vaidas ir Aidė Užgiriai; Rimas ir Paulius Užgiriai, Ramunė, Kęstutis, Rima ir Darius Barkauskai, ir kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Priklaušė Savanorių-Kūrėjų S-gai, Miškininkų dr.-jai, Lietuvių Bendruomenei ir BALF'ui.

Kūnas pašarvotas Petkaus Marquette koplyčioje, 2533 West 71st Street.

Laidotuvės įvyks antradienį, rugpjūčio 12 dieną. Iš koplyčios 9 val. ryto bus atlydėtas į šventčiausios Mergelės Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionio sielą. Po pamaldų bus nulydėtas į Sv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus: gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: žmona, dukterys, sūnūs, mairės ir anūkai.

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus — Tel. 476-2345.

MŪSŲ JURBARAKAS

— Monografija, paruošta rašytojo ANTANO GIEDRAČIO-GIEDRAUS, yra trumpa, bet išsami Jurbarko miesto ir apylinkių geografinė, istorinė, kultūrinė ir visuomeninio gyvenimo apžvalga.

m. Spausdino "DRAUGO" spaustuve. Kieti viršeliai. 224 pusl. Aplan-kas dail. Zitės Sodeikienės. Kaina su persiuntimu \$16.10. Užsakymus Illinois gyventojai dar prideda 98 ct. valstijos mokesčio.

siųsti: DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629 Redagavo redakcinė komisija. Išleido Jurbarkiečių sambūris 1979

THAT'S A FACT

OUR LANGUAGE!

THERE ARE OVER 5000 LANGUAGES AND DIALECTS IN THE WORLD TODAY. ENGLISH IS SPOKEN BY ABOUT 315,000,000 PEOPLE SPREAD FROM ENGLAND THROUGH UGANDA.

LIKE OLD WINE... U.S. SAVINGS BONDS IMPROVE WITH AGE! SAVE A PART OF YOUR WEEKLY INCOME IN THE PAYROLL SAVINGS PLAN AND IN TIME YOU WILL DRINK IN THE BENEFITS OF A SOUND SAVINGS PLAN THAT WILL PROVIDE YOU WITH PLEASURE AND PROFIT AT A TIME WHEN YOU'LL MOST NEED THEM.

STAR GAZERS!

ALTHOUGH THERE ARE ONLY 4000 STARS VISIBLE TO THE NAKED EYE, OUR OWN GALAXY, THE MILKY WAY, CONTAINS SOME 100 BILLION STARS!

APLINK MUS

× **Lituanistikos institutas**, išleidęs savo prezidento pranešimą, tarp kitų dalykų mini ir lituanistikos katedros steigimo Kent, Ohio State ir Illinois Chicago Circle universitetuose klausimu. Pareiškime nariams duota lyg ir anketa, kad iki rugpjūčio mėnesio visi galėtų pasisakyti, kas labiau reikalinga — kalbos, literatūros ar istorijos mokslai? Plačiau buvo "Draugo" rugpiūčio 9 d. laidoje L. Raslavičiaus straipsnyje. Tai gi instituto nariai ir visuomenė laukia šio klausimo gilesnių studijų ir platesnių atsakymų.

× **Subdiak. Matas Pulauskas**, MIC, prieš kelerius metus dirbęs "Draugo" administracijoje, o dabar dėl sveikatos susilpnėjimo tvarkas vienuolynė laukiamas novenas, rugpiūčio 15 d. šventia vienuoliško gyvenimo 50 metų sukaktį. Jis yra mokesis Kaune, Vilniuje, Romoje ir Marian Hills seminarijoje. Yra parašęs kelias studijas filosofinėmis temomis, bendradarbiauęs spaudoje, o nepr. Lietuvoje net leides spaudos bendradarbiams laikraščiai. Šiuo metu yra nestiprios sveikatos, bet visą laiką darbuojasi vienuoliškai naudingose darbuose.

× **Nelė ir Jonas Stonkai**, ankščiau gyvenę Chicagoje, o pastaruju metu San Francisco, Calif., yra atvykę į Chicago aplankyti teisės mokslus baigusios savo dukters adv. dr. Kristinos ir kitų artimųjų. Po to dar vyks į Kanadą aplankyti sesers šeimos Matulionių ir Čuplinskių. Chicagoj būdami Stonkai aplankė "Draugą", stebėdami naują spaudos techniką, su administracija tarėsi dėl Jono Matulionio knygos "Neramios dienos" platinto ir dar įteikė didesnę auką savi spaudai stiprinti. Už auką nuosirdus ačiū.

× **Rašytojas Stasys Tamulaitis** užsisakė "Lietuvių fondo vardyną", tapdamas jo garbės prenumeratorium. Knygą redaguoja Apolinaras Bagdonas.

× **Kun. dr. Ignas Urbonas**, Šv. Kazimiero parapijos klebonas, Gary, Ind., dažnai paremia lietuviškus reikalus ir savo dienraštį. Šiomis dienomis jis maloniai sutiko dalyvauti "Draugo" dovanų paskirstyme ir šia proga atsiuntė 20 dolerių auką. Esame jam labai dėkingi.

× **Marija Mataitienė**, ūkagisė, maloniai sutiko įsijungti į "Draugo" rėmėjų eilę. Gražindama laimėjimų knyges, ji atsiuntė 20 dolerių auką. Esame jam labai dėkingi.

× **Dr. Adolfas Delta**, Chicago, Ill., dažnai paremia lietuviškus reikalus. Neseniai vėl gavome jo 10 dolerių auką. Labai ačiū.

× **Nuosirdūs skaitytojai** mielai sutiko dalyvauti "Draugo" dovanų paskirstyme ir šia proga aukų po 10 dolerių atsiuntė: Jonas Kasperaitis, Racine, Juoz. Kačlauskas, Lemontas, A. Laurent, Lemontas, C. Yodelis, Homewood.

Visiems esame labai dėkingi.

× **Po 5 dolerius auکوjo:** Ona Stančikienė, St. Charles, Ana de Rastauskas, Buenos Aires, Kosta Mašiotienė, Lemontas, Helen Z. Carter, Chicago, P. Kaselienė, Chicago, Petras Mikšys, Leicester. Visiems dėkojame.

× **Albinas Kurkulis**, akcijų brokeris, dirbęs su Rodman & Bradshaw, Inc., patarnauja akcijų bonų, fondų bei kitų vertybių pirkime ir pardavime. Susidomėję skambinkite 977-7916. (sk.)

× **Vytautas Kamantas**, PLB valdybos pirmininkas, popiežiaus Jono Pauliaus II audienčioje buvo popiežiaus specialiai pasveikintas ir turėjo progą įteikti popiežiui Vilniaus universiteto medali. Tai padarė visų išeivijos lietuvių vardu. Popiežius su juo kalbėjosi angliškai, bet vis pasakydamas "Mano lietuviai" lietuviškai. Tai visiems padarė didelį išpuolį.

× **Kun. Adolfo Stašio** nuotrauką su aprašymu apie jo pasitraukimą į pensiją ir išvykimą į St. Petersburg, Fla., išspausdino "Chicago Catholic". Pažymima, kad jis 33 metus dirbo Šv. Kryžiaus parapijoje.

× **Muziko Jeronimo Kačinsko** kompozicijų koncertas bus spalio 25 d. Marijos aukštesniosios mokyklos salėje. Bilietus jau dabar galima įsigyti J. Vaznelio prekyboje. Rengia L. Fondas antrojo milijono pabaigimo proga.

× **Bronius Valeika**, Belleville, Ill., parėmė mūsų spaudos darbus 10 dolerių auką. Labai ačiū.

× **Petras Kudukis**, klevelandiškas, parėmė mūsų spaudos darbus auką. Ačiū.

× **M. Peteraitienė**, St. Petersburg Beach, Floridoje, mums atsiuntė malonius sveikinimus ir auką. Ačiū.

× **Juozas Dauroras**, Oak Lawn, Ill., maloniai mus parėmė 10 dolerių auką. Dėkojame.

× **Dėkoti už atsiųstas dovanų laimėjimų knyges**, po 10 dolerių auکوjo:

B. Semaška, New Britain, Ald. Andriusis, Dorchester, M. Sayus, Warren. Labai ačiū.

CHICAGOS ŽINIOS

CHICAGOS MOKYKLOSE

Chicago arkivyskupijos mokyklos pradės darbą rugsėjo 2 d., bet kai kurios, ypač priemiesčiuose, pradės savaitę ankščiau. Šiose mokyklose dirba 5,730 mokytojų. Dar yra laisva 141 mokytojų vieta. Praeitais mokslo metais veikė Chicagoje 384 katalikų pradžios mokyklos su 134,629 moksleiviais. Aukštesnių katalikų mokyklų buvo 67, jose 54,584 moksleiviai.

SEMINARAS APIE CHICAGĄ

Chicagoje rugpiūčio 19 ir rugsėjo 19 prasidės seminarai, kuriuose bus supažindinama su Chicago miesto gyvenimo sąlygomis, butais, transportacija, klimatu, saugumu namie ir gatvėje, kultūrinėmis galimybėmis, mediciniška pagalba, etiketo taisyklėmis. Seminarai taikomi iš užsienio atvykusiems profesionalams, atkeltiems naujiems tarnautojams ir jų žmonoms.

HAYDNO ORATORIJA

Fr. J. Haydno oratoriją "Metų laikai" simfoninis orkestras atliks Grant Parko koncerte rugpiūčio 16 ir 17 d. 8 v. v. Diriguos Yale universiteto profesorius, Yale Filharmonijos orkestro direktorius O. W. Mueller.

KAIMYNNIS FESTIVALIS

Chicago pietvakarių festivalis bus rugpiūčio 31 d. prie 64 gatvės ir Western. Merės J. Byrne pageidavimu tokie įvairių miesto dalių festivaliai šiemet bus 18-ję vietų. Be miesto, prie šio festivalio rengimo prisideda Marquette prekybos rūmai ir Marquette bankas. Čia bus tautinių valgių, etninio meno ir pramogų, pritaikytų tos apylinkės gyventojų skoniui.

ALGA

Naujas Chicago miesto mokyklų superintendentas gaus daugiau kaip 100,000 dol. metinio atlyginimo.

Estų choras, atlikęs dalį programos Baisiojo birželio minėjime, Los Angeles mieste.

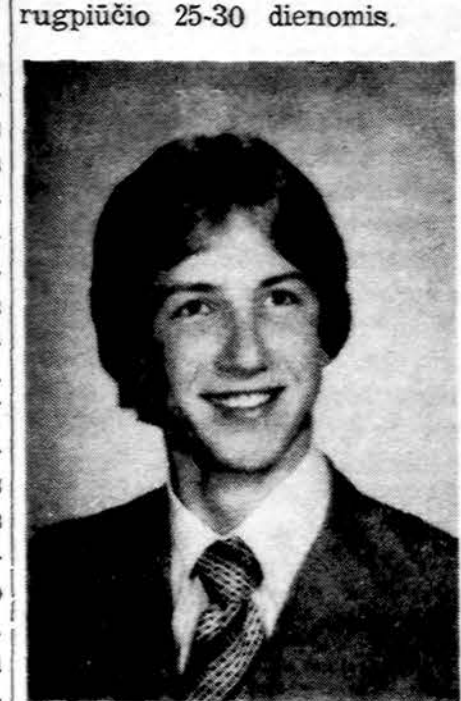
A. Gulbinsko nuotr.

IŠ ARTI IR TOLI

I. A. VALSTYBESĖ

— **Sacred Heart universitete** Bridgeporte, Conn., ir šiemet bus dėstoma lietuvių kalba ir liuanistika. Tuo rūpinasi etninio studijų skyrius. Registracija į liuanistikos kursą bus nuo rugpiūčio 25 iki 28 d. 6-9 v. v. universiteto centrinėje raštinėje. Rudens semestras prasidės rugsėjo 3 d. Elementarinis lietuvių kalbos kursas bus dėstomas antradieniais, po kalbų kursas — trečiadieniais nuo 7:15 iki 10 v. v. Dėstytojas — Vitalis Zukauskas. Ketvirtadieniais nuo 7:17 iki 10 v. v. bus dėstoma Lietuvos istorija ir kultūra. Dėsto Vaiva R. Vėbraitė. Pilnesnių informacijų reikalaus skambinti Continuing Education skyriui universitete: 374-9441.

— **Philadelphijoje** liepos 17 d. lankėsi JAV delegacijos Madrido konferencijai kopirmininkas dr. Max Kampelman, kuris Balch instituto patalpose pateikė pranešimą sukviečiams organizacijų vadovams. JAV LB- nei atstovo krašto valdybos vicepirm. Aušra Zerr ir aktyvi žmogaus teisių srities darbuotoja Rima Mironienė. JAV Jaunimo sąjungos centro valdybai atstovavo pirm. Virgus Volertas, vicepirm. Rimantas Stirbys ir Jūratė Krokutė-Stirbienė. Lietuvių atstovai turėjo progą klausimus pateikti dr. Kampelman ir pasikalbėti su atvykusiu JAV atstovu Jungtinių Tautų Žmogaus teisių komisijoje dr. Jerome Shestack.

Vidas Neverauskas, inžinerijos studentas, Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos vargonininkas Detroit, akompanuos soliste Vitai Polikaitytei.

— **JAV LB Visuomeninių reikalų tarybos** pirmininkas Algimantas Gečys painformavo prezidento Carterio patarėją tautinams-etniniais reikalams dr. Stephen Aiello apie planuojamą Radio Liberty pabaltiečių skyrių perkėlimą į JAV-es. Dr. Aiello pristatytas memorandumas minimu klausimu ir jis paprašytas tarpininkauti, kad nuo palnuojamo perkėlimo būtų atsisakyta.

VOKIETIJOJE

— **Vokietijos Lietuvių jaunimo sąjungos** valdyba rugsėjo 26-28 d. Muenchene rengia jaunimo suvažiavimą. Jis įvyks "Haus International" patalpose, Elisabethstr. 87. Dalyviai turės progą susipažinti su rudeniniu "Oktoberfest" festivaliu. Registracijos lapeliai su smulkesnėmis suvažiavimo detalėmis bei programa bus išsiųstinėti vėliau. Tačiau jau dabar nutarta surengti ekskursijas, padaryti pranešimą apie VI-ją tautinių šokių šventę Chicagoje. Iš Britanijos ruošiasi atvykti 15 jaunuolių grupė. Metinis VL Jaunimo sąjungos suvažiavimas įvyks lapkričio 7-9 d. Huettenfelde. Jo metu bus pravesti naujos valdybos rinkimai. Dalyviams numatoma padengti pusę kelionės išlaidų.

— **Sodo šventė** rugpiūčio 30 d. Vasario 16 gimnazijos patalpose organizuoja VLB krašto valdyba. Ja rūpinasi valdybos nariai Arminas Lipšys ir Juozas Sabas. Pelnas bus paskirtas studentams bei moksleiviams remiančiai "Labdaros" draugijai. Pirmoji tokia šventė 1978 m. sutraukė net 400 dalyvių ir savo finansine programa prisidėjo prie IV-jo PL Jaunimo kongreso ruošos darbų.

— **Kun. V. Šarka atostogauja** — Hamburge gyvenęs ir plačias apylinkes aptarnaujantis kun. V. Šarka rugpiūčio pradžioje išvyksta atostogų, kurių metu dalyvaus lietuviškuose renginiuose ir aplankys jaunimo — vaikų vasaros stovyklą Vasario

— **Vita Polikaitytė**, solistė iš Los Angeles, rugpiūčio 16 d., užbaigiant LFB studijų ir poilsio savaitę Dainavoje, duos lietuvių ir pasaulio kompozitorių arijų ir dainų koncertą.

— **Dr. K. Paprockaitė-Simaičienė** su vyru išvyko trims savaitėms į Europą. Ji dalyvaus tarptautiniame Fiziatrių suva-

Kai tikagiškiai dainininkai lankėsi Los Angeles mieste. Iš k. į d.: B. Praulenis, G. Gudauskienė, V. Jonuškaite-Leskaitienė ir N. Linkevičiūtė. A. Gulbinsko nuotr.

16 gimnazijoje. Grįš rugpiūčio pabaigoje.

Atostogų metu ji pavaduos netoli Osnabruecko gyvenąs kun. Petras Girčius, Hamburge gyvenančius aptarnaus tuo metu šv. Teresės parapijos klebonas kun. A. Blaik.

DIDŽ. BRITANIJOS

— **"Europos lietuvis"** savo vinjetėje turėjo tris Lietuvos miestų herbus — Kauno, Vilniaus ir Klaipėdos. Pradedant š. m. liepos 7 d. laida, tie herbai pakeisti gerokai praplėstu Lietuvos žemėlapiu su jį jungiančiu Gardinu, Suvalkais ir Karaliaučiumi. Esą tokia mintis buvo iškilusi D. Britanijos Lietuvių sąjungos suvažiavime 1978 m. balandžio 16 d. Jos autorius — dr. S. Kuzminskas. Sumanymas buvo priimtas, bet nevykdomas. Žemėlapis klausimas ir vėl iškilo D. Britanijos Lietuvių sąjungos suvažiavime š. m. balandžio 27 d. Šįkart pasisakyta už žemėlapi. Jo įtraukimo vinjetėn proga pirmame puslapyje įdėtas iniciatoriaus dr. S. Kuzminsko rašinys "Erdvė tautai sveikai tarpti". Pasak jo, šiandien lietuvių tauta priešinasi ir kovoja už laisvę savo valstybės griuvėsiuose. Esą kiekvienam lietuviui turėtų rūpėti klausimas, kokia turėtų būti toji valstybė, toji erdvė, tas kūnas, kuriame lietuvių tautos dvasia galėtų laisvai tarpti ir savo genijum reikštis sau ir pasauliui. Tokia erdvė dr. S. Kuzminskas ir laiko minėtąjį žemėlapi "Europos lietuvių" vinjetėje.

— **Mirė a. a. Vladzė Francųkienė**. Palaidota Šv. Patriko kapinėse lietuvių skyriuje. Frančųkienė buvo ankstyvesnės emigracijos narė, visą savo amžių dalyvavo Šv. Onos draugijoje. Nupirkus Lietuvių Sodybą, mėgė davą ją lankyti — vis pirmoji užsirašydavo, kai būdavo skelbiama į ten kokia išvyka. Savo kukliame palikime yra pasiskyrusi lietuvių bažnyčios dekoravimui 100 svarų.

— **Anastazija Degesenė** mirė dar tik 63 metų amžiaus. Palaidota iš lietuvių bažnyčios Šv. Patriko kapinių lietuviškame skyriuje. Anastazija buvo gimusi Londone. Jaunystėje buvo veikli Londono lietuviškos parapijos narė. Mėgo lietuvišką katalikišką spaudą: buvo "Šaltinio" skaitytoja, o taip pat ir JAV lietuviškos spaudos.

— **Vakarų Europos Lietuvių** vyskupas dr. Antanas Deksnys ir rašytoja Irena Joerg iš Austrijos porai dienų buvo apsisistoję klebonijoje, grįždami iš prel. J. Gutausko deimantines kungystės minėjimo šventę.

VENECUOLIJOS

— **Venecuelos lietuviškasis** jaunimas rugpiūčio 3-11 dienomis stovyklavo Timote vietovėje, Meridos valstijoje.

PALERMO'S

(Stella Del Mar)
3751 W. 63rd Street
Chicago's most elegant and newest Italian Restaurant
PARTIES TO 200 — 2 ROOMS
PHONE — 585-5002
ITALIAN CUISINE SUPREME
Open weekdays from 4 p. m. till 11:30 p. m. Fridays & Saturdays from 4 p. m. till 1 a. m. Sundays open from 2 p. m. till 11:30 p. m. Closed Tuesdays.

AR KALBATE LIETUVISKAI?

(Lithuanian for beginners)

A. RINKONAS

Darbo sąstvinis (work book) A ir B, ir C — studentams ir suaugusiems (for students and adults). Mokytojų vadovas (Teacher's Manual) ir penktoji knyga — Fonetika, Skaitymas, Žodynas. Viršelis ir pagrindinės iliustracijos R. Paulionio. Published by the Lithuanian Canadian Community with the support of the Multicultural Program, Government of Canada. Copyright by the author, Toronto, Canada 1979. Kaina su persiuntimu \$16.30. Illinois gyventojai dar prideda 90 ct. valstijos mokesčio. Užsakymus siųsti:

**DRAUGAS, 4545 West 63rd Street
Chicago, Ill. 60629**

OKUP. LIETUVOJE

— **Medžiotojų draugijai** okupu Lietuvoje priklausio 17,770 medžiotojų, taigi 1700 daugiau, negu leidžia medžiotojams plotai. Iš viso skaičiaus 56.7 proc. medžiotojų gyvena mieste, o 43.2 proc. kaimuose. 9.3 proc. medžiotojų yra ne senesni kaip 60 metų, o 4.9 proc. vyresni kaip 70 metų. Draugijoje tėra tik 27 medžiotojos moterys.

— **Pranas Treinys** sukūrė veikalą "Jevaro tiltas". Tai jo trilogijos trečioji knyga, naujas sakmų romanas. 624 psl.

— **I Panevėžio miesto** ribas buvo įjungtas greta jo esąs Kniaudiškio kaimas, kurio žemė užima daugiau kaip 200 hektarų plotą. Manoma, kad čia galės įsikurti 35,000 panevėziečių.

— **Nauji plaukikų rūmai** atidaryti Vilniuje. Juose įrengti 3 baseinai. Pagrindinis jų 50 metrų ilgio, su 8 takais, bokštu ir tramplynų sistema. Kiti du mažesni.

— **Petro Vaičiūno**, dramaturgo ir poeto 90 metų gimimo sukaktis buvo prisiminta Vilniuje. Velionis gyvas būdamas parašė daugiau kaip 20 dramų kūrinių ir daugybę eilėraščių. Mirė 1959 metais. Palaidotas Vilniuje.

— **Paminėta poeto Gedimino Jokimaičio** (Jakimavičiaus) 60 metų sukaktis. Buvo gimęs 1920 birželio 27 Pernaravoje, Kėdainių apskrityje. Jo tėvas buvo paskutiniojo nepriklausomos Lietuvos (Smetonos laikais) seimo narys. Per 1941 trimėnį kartą su tėvais ir Gediminas buvo išežtas į Sibirą. Vėliau buvo grąžintas į Lietuvą. Jo trimėnį bolševikinė spauda nemini.

— **Kubos komunistų delegacija** liepos mėnesio viduryje lankėsi Vilniuje ir čia išbuvo 3 dienas. Ją priėmė vietiniai komunistai — rusai ir lietuviai.

LATVIJOJ

— **Rygoje protestuojama dėl rusų filmų**. Grupė latvių kinematografijos valdybai Rygoje įteikė protestą dėl to, kad Rygos televizija rodo filmus rusų kalba be latviško teksto. Protestuojama ir dėl pasikalbėjimų rusų kalba be latviškų vertimų. Priešingai, latviški pasikalbėjimai vertiami rusiškai. Vakarių Laisvės radijas girdimas ir okupuotos Latvijos kaimuose, pav. Edolėje. Laisvės radijo programos klausosi ir patys partiečiai. (t)

Advokatas

GINTARAS P. ČEPENAS

Darbo val.: nuo 9 v. r. iki 6 v. v. šeštad. nuo 9 v. r. iki 12 val. d. ir pagal susitarimą.
Tel. 776-5162 arba 776-5163
2649 W. 63 Street
Chicago, Ill. 60629

Advokatas JONAS GIBAITIS

6247 So. Kedzie Avenue
Tel. — 776-8700
Chicago, Illinois 60629

Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak. Šeštad. 9 val. iki 1 val. d.